Summi Theologi

D. JO. GEORG. DORSCHEI,

Prof. P. in Acad. Roſtochienſ.

DISSERTATIO

DE

HORRENDA ET MISERABILI SATANÆ OBSESSIONE, Ejusdemq; ex obſesſis Expulſione,

multorum votis expetita,

Juventutis Studioſæ commodo iterum prodit.

Anno M DC LXXXIIX.

Recuſa A. 1703.

58700 (22)

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

CHRISTO DOCTORE ET DUCTORE.

PROOEMIUM.

QVanto qvamqve immani odio infenſiſſimus humani generis hoſtis, Draco illi infernalis & Leo ſubterraneus, adverſus homines flagret, verbis qvidem digne ſatis explicari neqvit; cumprimis tamen acerbiſſimum ejus erga genus humanum odium cognoſcere poſſumus. 1. Ex lamentabili Protoplaſtorum ſeductione. *Illi enim ad imaginem Dei cum eſſent creati, omnibus bonis animæ & corporis affluebant; ſed fraude Satanæ circumventi nobiliſſimam iſtam imaginem amiſerunt, ſeqve cum omni poſteritate in maximam calamitatem injecerunt. Perpendentes itaqve boni amiſſi præſtantiam & malorum conſecutorum abundantiam non poſſumus non ex eo colligere, qvanto, qvamq; immani odio genus humanum Satanas proſeqvatur.* 2. Ex multiplici Eccleſiæ perſecutione. *Diabolus enim deſcendit magna inflammatus ira Apoc. XII, 12. & ſubinde varias perſecutionum tempeſtates excitavit, qvibus conqvaſſatam voluit naviculam Chriſti, Matth. VIII, 24. Et ſicut a Mundi primordio ſancta Dei Eccleſia truculentiſſimis Satanæ telis fuit expoſita; ita nec hodie ab iiſdem eſt immunis ſemper manens miſera, quam omnes tempeſtates petunt Eſ. LIV, 11. quo magis*

gis

gis igitur ſævit, eo magis odium oſtendit. 3. Ex horribili Diaboli obſesſione. *Non enim veretur impudentiſſimus ille humani generis hoſtis templa Dei intrare & conſpurcare, quemadmodum id nuper non modo audivi; ſed ipſemet adſpexi, cum Parchumo Roſtochium tenderem, ibiq; per aliqvot dies apud amicos commorarer. Animo ergo concepi,* de horrenda Satanæ obſesſione, ejusdemqve ex obſeſſis expulſione *impræſentiarum hac occaſione disqviſitionem inſtituere. De primo membro Sectio prior aget. De altero Sectio poſterior.*

Chriſtus Jeſus, qvi opera Diaboli deſtruxit, adſit nobis ſua gratia, ut vera prudenter adſeramus, mala audacter refellamus.

Sectio Prima,
Exhibens
Satanicæ obſesſionis conditionem.
THEOREMATA.

I. Obſeſſio Satanica eſt actio Diaboli, qva ex permiſſu D E I *ad peccandum homines inſtigat, eorumq; corpora occupat, ut ſalutis æternæ jacturam faciant.*

II. Eſtq; vel ſpiritualis vel corporalis.

III. Spiritualis eſt, qva Diabolus ita homines impios poſſidet, ut eos ad omnia peccata perpetranda impellat.

IV. Corporalis eſt, qva Diabolus homines tam pios qvam impios ita obſidet, ut in eorum corporibus habitet, eademq; excruciet. Et de hac obſeſſione potiſſimum ſoliciti erimus.

EXPLICATIO.
I.

VOcamus nos malum, de qvo jam agimus, Satanicam obſeſſionem a cauſa efficiente, qvæ eſt Satan, impuriſſi-

riſſimus ille Spiritus, de qvo Chriſtus concionatur *Luc. XI, 14.* idqve ad differentiam poſſeſſionis Spiritus Sancti, qvi etiam in cordibus fidelium habitat, *1.Cor.III,16*, & nos ad omnia bona ducit *Pſ. CXXXXIII, 10.* Sed de hac obſesſione legatur Excell.Dn.D.Dannhavveri Scheid- und Abſag-Brieff. *part.1.qv.5.p.47.*

II. Solet qvoqve *Poſſeſſio* dici, qvia Satanas non ſimpliciter obſidet homines; verum etiam cum imperio eos posſidet, ut ad nutum ſuum iis posſit uti, in qvantum vid. divinæ permisſionis limites id concedunt. Græcis δαιμονίζεσθαι, eſt a Diabolo posſideri. Hinc obſesſi Δαιμονιζόμενοι, Dæmoniaci dicuntur. Appellantur præterea ἄνθρωποι ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ, *Marc.I,23.* & *V, 2.* i.e. homines, qvi a Spiritu immundo reguntur & ducuntur. Veneranda Antiqvitas vocat eos Energumenos ex *Luc.VIII,29.* qvia Diabolus per obſeſſos operatur & agit. Item Arreptitios, qvod a Satana corpiantur.

III. Deſcribitur autem obſesſio in data generali definitione *a genere & differentia. Genus eſt actio,* qvia tota obſesſio reſpectu Diaboli in actione conſiſtit. *Differentia deſumitur (1.) a principio ſeu cauſa efficiente.* Sicut enim Diabolus omnis mali cauſa eſt: ita etiam obſesſionem perficit. Accipimus autem h. l. vocem Diaboli non ἀτόμως & excluſive pro uno aliqvo ſpiritu maligno, ut *Matth.XXV,41.* ſed συναγωγικῶς & collective pro tota Diabolorum caterva, ut *Luc.VIII,12. Act.X,38. Epheſ.VI,12.* cum non unus Diabolus, ſed plures obſesſionem peragant, *Marc.V,9.* Gerh. Comm. in 1.Pet.Epiſt. p.895.

IV. Obſidetne ergo Satan homines pro lubitu? Neqvaqvam. Hinc addimus, *qvod id fiat ex permiſſu DEI*: videns enim DEus hominem præfracte reluctari Spiritui Sancto, ex juſto judicio permittit Diabolo, ut ſpiritualiter

ter hominem obſideat, & de peccatis in peccata ducat, ſicuti id Judæ proditori contigit *Luc. XXII, 3.* Deinde etiam ob peccata hominum Diabolo concedit, ut qvosdam homines corporaliter poſſideat, qvorum exempla paſſim ſunt obvia: niſi enim DEus juſtiſſimus ei laxaret habenas, neqvaqvam talem tragœdiam inſtituere poſſet. Si absq; venia gregem porcorum non audet invadere *Luc. VIII, 32.* Si Jobum externe absqve Dei voluntate non poteſt affligere, *Job. I, 12. Cap. II, 6.* Si hominum capillos absqve DEI permiſſu neqvit inflectere *Matth. X, 30.* qvanto minus ut hominem intret & cruciet. *Voluntatem nocendi habet, non poteſtatem,* ſcribit Auguſt. in Pſ. 103.

V. (2.) *A ſubjecto,* qvod eſt homo. Licet enim Satanas brutorum qvoqve corpora & alia qvandoq; obſideat, eam tamen obſeſſionem nos h. l. non attendimus, ideoqve eam ad ſolos homines reſtringimus, (3.) *A forma, ſeu modo,* qvi eſt tum Diaboli ad peccandum inſtigatio, tum ejusdem corporum humanorum occupatio. Ex primo obſeſſio ſpiritualis, ex altero corporalis naſcitur, de qvibus poſtea ſeorſim. (4) *A fine ultimo.* Nam ideo Satanas obſidet homines, ut vitæ æternæ naufragium faciant, licet non raro intentione ſua præſertim in corporalibus obſeſſis excidat. Prætendit qvidem nonnunqvam honeſtas obſeſſionis cauſas. Hilarioni enim interroganti, qvare auſus ſit ingredi puellam DEI, reſpondit; *ut ſervarem eam virginem.* Hieronymus in vita Hilar. Cornel. a Lap. ad Act. 19. p. 310. Tyræus part. 2. Diſp. de Dæmonaicis c. 29. p. 86. Sed Hypocrita maximus condolentiæ pallio, ut baſiliſcus ſuam credulitatem tegit. Sein endlich Abſehen heiſt: ἀπώλεια, Verderbung und Verblendung der armen Seel und dero geiſtliche Beſitz/ ait Dannhavverus l. c. p. 117.

VI.

VI. Diſpeſcimus obſeſſionem Satanæ in ſpiritualem & corporalem: de publici enim obſeſſione tantummodo Scriptura loqvitur, ideoqve juxta verbi divini ductum ita diſtribuenda venit. Sunt, qvi tres ſpecies obſesſionis conſtituunt, ſed qvia tertia, qva ſpiritualem & corporalem obſesſionem conjungunt, diſtinctam ſpeciem non dat, & ex conditione ſubjecti, in qvod concurrunt, tantummodo dependet, noluimus hanc tripartitam diviſionem uſurpare.

VII. Spiritualem depingimus (1.) *a Principio.* Diabolus enim eſt fons & autor omnis peccati *Joh. VIII, 44. 1. Joh. III, 8.* Sicut primos parentes ad peccandum ſollicitavit; ita nec hodie ab iſto ſtudio qvieſcit. (2.) *A Subjecto,* qvod dant homines impii operationi Spiritus Sancti reſiſtentes. Auguſtinus docet tract. 6. in Joh. Chriſtum id figurate indicaſſe Dæmonibus, ut in ſues irrumperent, permittendo. (3.) *A forma ſeu modo:* Obſesſio enim hæc nihil eſt aliud, qvam Diaboli ad peccandam perſvaſio. Ii ergo ſunt ſpiritualiter obſesſi, qvi a Satana reguntur & peccatis delectantur. Eorum obſidet Diabolus intellectum, ne lumen Evangelii videant & qvæ ad ſalutem ipſorum faciant, intelligant *2. Cor. IV, 4.* Obſidet eorum voluntatem, ut malis conſentiant, appetitum, ut venenatas peccatorum delicias ſumma cum voluptate deſiderent. Obſidet eorum cor, ne credant, aures, ne verbum Dei audiant, oculos, ne opus Dei ſpectent, lingvam, ne orent, vocem, ne Deum laudent. Obſidet eorum manus, ne aliqvid boni agant, pedes, ne in viam juſtorum ambulent, totum corpus, ne ſacrificum Dei fiat. Miſera eſt conditio eorum, qvi corporaliter ſunt obſesſi, ſed multo pejor illorum, qvi ſpiritualiter a Satana posſidentur. *Iſta* qvidem *eſt horribilior, cum in ſenſus incurrat; hæc tamen*

eſt

eſt gravior & periculoſior, inqvit Gerhardus in Iſag. p.620. Sed de hac obſesſione legatur Harm. Chem. cap. 65. pag. 1208. Dannh. l. c. qvæſt. 7. p. 705.

IIX. Corporalis itidem deſcribitur (1.) *a Principio*: in eo enim ſpiritualis & corporalis conveniunt. Errant ergo, qvi id adſcribunt animabus a corpore ſeparatis V. Tyræus part. 1. de dæmoniac. c. 1. p. 5. (2.) *a Subjecto*, qvod conſtituunt non ſolum homines impii; ſed etiam homines pii, cum nonnunqvam contingat, ut & ſanctisſimo & juſtisſimo Dei conſilio & judicio probi qvoqve homines a Satana posſideantur. Impios Deus Satanæ obſidendos tradit, ut puniantur & corrigantur; pios autem; ut peccatorum fœditas indigitetur, & eorum fides exerceatur, de qvibus fuſius in qvæſtionibus, (3.) *A modo*. Nam primo *Diabolus in corporibus habitat*. Hinc recte dicunt *Scholaſtici*, qvod obſesſio notet *intimam & ſubſtantialem præſentiam Diaboli in obſesſis, qvodq́ Dæmones corpora obſeſſorum ſubſtantialiter intrent*. Occupant autem corpus vel *totaliter*, cum id totum permeant & afficiunt, vel *particulariter*, cum artus ſibi qvosdam vendicant, ut lingvam *Marc. V, 12.* Lingvam & oculos *Matt. XII, 22.* &c. *Deinde corpus male excruciat*, ſicut id ex hiſtoria Evangelica patet *Matt. IX, 32. c. XV, 22. Marc. IX, 18. Luc. VIII, 27.* aliisqve exemplis, qvæ magno numero adducit Tyræus part. 1. diſp. de Dæm. c. 4. p. 10. Teſtantur id obſesſi Parchumenſes, qvi incredibilibus ſunt expoſiti cruciatibus, ut αὐτοψία docet. Affliguntur vero obſesſi non modo externe, ſed & interne, ubi tales dolores ſæpe ſentiunt, ut vix animam ducere qveant. *Non igitur ſatis eſt*, inqvit Tyræus l. c. qvæſt. 2. p. 7. *Dæmonium hominem intraſſe, ut Obſeſſus dicatur, reqviritur præterea, ut in eundem ſæviendi vel agendi a Deo obtinuerit facultatem.* Notanter

qvo-

qvoqve Dannhavv. l. c. p. 202. ex Tyræo monet, daß man die verwandte und vorhergehende Actus und Händel des böſen Geiſtes / von den innerlich herrſchenden Händeln des böſen Geiſtes wohl unterſcheiden müſſe. Sæpiſſime enim & qvam miſerrime extrinſecus affligit Diabolus hominem per adſiſtentiam, non per informationem, ut nauta navem movet, ſicut id ſummo dolore Jobus & Paulus experti ſunt, qvos nemo ſanus pro obſeſſis habebit. Non igitur inferre licet, hic a Satana excruciatur, Ergo ab eo poſſidetur; minime gentium: hic enim dolor ab adſiſtente, non obſidente Dæmonio potuit infligi. Qvocirca obſervatione digniſſimum eſt, ad veram obſeſſionem reqviri & *inhabitationem & excruciationem*, ut Satanas homini αὐτοπροσώπως inſit atqve noceat.

QVÆSTIONES.

QVÆSTIO I.

An obſeſſio Satanæ revera detur?

IX. De obſeſſione Satanæ hactenus diſſeruimus, ac, qvid & qvotuplex ſit, expoſuimus; omnis autem tractatio ne unius aſſis eſſet æſtimanda, ſi Dæmones corpora humana non ingrederentur & obſiderent. Probandum itaqve eſt nobis, qvod vere illud fiat. Idipſum comprobat (1.) *Scripturæ evidentia.* Sacræ literæ non modo ſæpiſſime obſeſſorum mentionem faciunt *Matt. IV, 24. cap. VIII, 16. Matt. XVI, 17.* &c. verum etiam integras de iisdem hiſtorias referunt, qvam crudeliſſime a Satana fuerint exagitati *Matt. XV, 22. Luc. VIII, 29. Marc. IX, 18. 20.* qvam ferociſſime in alios ſevierint *Matt. VIII, 28.* & qvam potentiſſime a Chriſto & Apoſtolis fuerint reſtituti *Marc. I, 29. Act. XVI, 18.* (2.) *Antiqva & recens hiſtoria.* Si enim e re eſſet, magnum obſeſſorum numerum ex hiſtoricorum

monumentis colligere poſſemus; ſed qvia exempla paſſim apud hiſtoricos eccleſiaſticos occurrunt, nolumus huic rei operam noſtram impendere. (3.) *Ipſa qvotidiana experientia.* Teſtatur id mulier qvædam, qvam ego Havelbergæ obſeſſam vidi. Teſtantur id pueri, qvi Parchumi a Satana obſidentur & miſere torqventur. Teſtantur id alia adhuc ſpirantia exempla, qvæ qvidem non oculis, auribus tamen percepi. *Qvod maligni Spiritus homines ingrediantur , & obſideant, negare non poteſt, niſi qvi ſenſibus, qvos habet, non putat habendam fidem: & omnem præteritorum temporum negandam hiſtoriam: & qvæ ſacris literis continentur, in dubium revocanda* , ſcribit Tyræus part. 1. diſp. de Dæm. c. 1. p. 3. Notandum hoc contra eos, qvi obſesſionem Satanæ vel morbis vel ſtellarum influxibus improperant , ut Ariſtoteles in problem. Sect. 10. 271. & medicus ille apud Philoſtorgium lib. 8. c. 10. Videntur etiam aliqvi fuiſſe inter ipſos Pontificios , qvos Salmero diſp. 8. in 1. Pet. Ep. caſtigat: *Sunt, qvi putent,* ſcribit, *non eſſe Diabolos , a qvam inſidiis propterea ſibi minus caveant, & ipſi aſtutisſimi hoc conantur perſvadere, qvos plus nocere valeant, & ſuggerunt rationes ſophiſticas, qvo minus ſimplices & incauti credant. Cum vident arreptitios, cernuntq́ ab eis admiranda qvædam fieri, melancholiæ tribuunt, aut menſtruis aut ſtellarum influxibus, atq́ ita ipſimet ſibi Diaboli ſunt, a qvibus iſti illuduntur, cum tamen omnis ſecta Dæmones eſſe hoſtes hominum profiteatur.* Conf. Ambr. Catharinus in c. 5. v. 8. 1. Pet. Sed nec morborum tanta vis, nec tantus ſtellarum influxus datur, ut iſta cauſari posſint. Vid. Tyræus l. c. & Dannhavv. l. c. qvæſt. 3. p. 36.

QVÆSTIO II.
An obſesſi in Eccleſia habeantur?

X. Reperti ſunt olim perverſi judicii homines, qvi qvidem obſeſſionem Satanæ non ſunt inficiati, eam tamen e pomeriis Eccleſiæ proſcripſerunt. Vid. Raph. a Torre diſp.28. Toſtat. Abulenſis q.124. in Matt. VIII. ſed contrarium patet (1.) *ex inductione exemplorum.* Epheſus certe & Philippi erant urbes, in qvibus vera Eccleſia locum habebat; ſed iſti loci ab obſeſſis non fuere immunes *Act.IX,16. c.XVI,16.* Ita adhuc hodie in noſtra Eccleſia obſeſſi inveniuntur. 2. *Ex obſesſione piorum.* Qvandoqve homines Satan ingreditur; illi autem in Eccleſia degunt & ſunt veræ Eccleſiæ membra. Præclare hic obſervat Dannhavverus loco all. p.42. qvod in Eccleſia tamen non tam freqventes ſint obſeſſi, qvam in locis a vera religione alienis. Qvanta caterva obſeſſorum in Papatu fuerit nemo non novit; luce autem Evangelii orta liberata eſt noſtra Germania aliqvantulum ab iſto malo. *Ante annos centum, qvo tempore nondum hæreſis Lutheri nata*, fatetur ipſe Martinus Delrio l.3. disqviſ. mag.q 3.ſect.5.p.405. *Germania Dæmonum manifeſta & crebra infeſtatione plenisſima fuit.* Inde etiam originem traxit, qvod omnis prope creatura utenſilis habuerit ſuos appropriatos exorciſmos, qvibus Diabolus eſt expulſus & profligatus.

QVÆSTIO III.

Num veræ obſesſionis notæ dari posſint?

XI. Arduum admodum & difficile eſt illud præſtare, qvemadmodum id facile colligere poſſumus (1.) *Ex mentis noſtræ cæcitate.* Si enim ea, qvæ ante pedes ſunt, ſæpe nos ſubterfugiunt, qvanto magis in his arduis & reconditis aberrare proclive eſt, cum etiam præſtantisſimi & experientisſimi Medici ſæpenumero obſeſſionem pro

rabie, & maniam pro obſeſſione venditent. Wierus lib. 3. de præſt. Dæm. c. 19. p. 360. *quidam*, ſcribit Fernelius l. 2. de abd. rerum cauſis c. 16. p. 372. *non ita pridem quum per æſtus nocte vehementer ſitiret, e ſomno ſurgens, potu non invento obvium malum forte prehendit, fauces ſibi quaſi manu precludi ſtrangulariq; ſenſit ſimulq; a ſubeunte Dæmone jam obſeſſus, viſus eſt in tenebris videre ſe a prægrandi nigerrimoq; cane vorari, quæ poſtea integra mente reſtitutus nobis ordine recenſuit. Hunc non pauci ex pulſu, ex calore & ſcabricie linguæ febricitare ex vigiliis & mentis perturbatione ſimpliciter delirare, judicabant. Juvenis alius familiæ equeſtris paucos ante annos corporis concusſione, & quaſi convulſione ex temporum intervallis laboravit, qua nunc ſolum ſiniſtrum brachium, nunc dextrum, interdum etiam digitum unicum alias crus alterum, alias utrumque, alias corporis truncum tanta celebritate exagitaret, vix ut a miniſtris quatuor decumbens cohiberetur, Caput autem inconcuſſum jacebat, lingua & locutio libera, mens ſana, omnesq; ſenſus integri, vel in convulſionis ferocia. Deciesminimum quotidie corripiebatur. In intervallis ſanus, ſed labore confractus. Vera epilepſia judicari poterat, ſi mentis ſenſuumq; læſio accesſiſſet. Peritiſſimi quiq; adhibiti Medici convulſionem epilepſiæ finitimam a maligno venenatoq; vapore, ſpinæ dorſi impacto cenſuerunt, e quo vapor in eos nervos emanaret qui a ſpina in artus quoquo verſum, non autem in cerebrum diſſeminantur.* Et mox idem p. 373. *Quid quæſo*, ait, *cur tam accommodatis remediis malum non ceſſit? Quoniam omnes longe aberramus a cognitione veri. Nam menſe tertio primum deprehenſus Dæmon quidam totius mali author, voce inſuetisq; verbis ac ſententiis cum Latinis tum Græcis (quanquam ignarus linguæ Græcæ laborans eſſet) ſe prodens. Is multa asſidentium, maximeq; Medi-*

corum

corum ſecreta detegebat, ridens, qvod eos magno periculo circumveniſſet qvodq́, irritis pharmacis corpus hoc pene jugulaſſent. Conf. Wierum lib. 2. de præſt. Dæm. c. 12. p. 239. Apoſtoli qvidem & alii ſancti viri in primitiva Eccleſia ſtatim dæmoniacos cognoſcere potuerunt, ut exemplum Pauli declarat *Act. XVI, 16.* ſed hæc dona ſingularia, Evangelio jam ſatis confirmato, exſpirarunt. Refert qvidem Tyræus p. 2. c. 26. n. 12. p. 72. qvod Parthenius & Theodorus Archimandrita ex divinitus illis facta revelatione obſeſſos qvosdam manifeſtaverint; ſed *non ſatis id probat*, ait Dannhavverus l. c. p. 3. qvia autores ab eo allegati ſunt dubiæ autoritatis.

XII. (2.) *Ex ſumma Diaboli calliditate.* Eſt enim μυριότεχνος ideoqve multis modis hominibus imponere & fucum vendere callet. (3.) *Ex hominum qvorundam perverſitate*, qvi ſe obſeſſos fatentur cum a Satana non poſſideantur, uti Martha illa, de qva prolixe Thuanus lib. 12. in initio, & Dannhavv. p. 6. Conf. Wierum lib. 3. de præſt. Dæm. c. 20. 21. & 22. in qvibus aliqvot ſimulatæ obſeſſionis, exempla recenſet. Interim tamen dantur qvædam notæ, ex qvibus obſeſſionem Satanæ poſſumus perſpicere: qvod ſi enim omnibus ſignis deſtituti eſſemus, nemo obſeſſus certo eſſet dicendus, nullum etiam remedium obſeſſis cum laterent, poſſet adhiberi. Multa autem a multis recenſentur ſigna. Bald. caſ. conſc. l. 3. c. 3. caſ. 1. p. 617. Tyræus part. 1. c. 11. c. 17. c. 23. &c. Jacob, Rex Angliæ in Dæmonolog. l. 3. c. 4. Nos præcipua delibantes in ſecundaria & primaria ea diſtribuemus. Ex illis aliqvaliter; ex his vero magis probabiliter obſeſſio colligi poteſt.

QVÆSTIO IV.
Qvænam ſint ſigna ſecundaria obſeſſionis?

XIII. Multa qvidem conglomerari poſſent; præprimis vero obſeſſio innoteſcit. (1.) *Ex horrenda vociferatione.* Alios enim plerumqve clamores & homini inſolitos ululatus edunt obſeſſi, ut *Marc.V,5.* videre licet. *Sic ex latratu deprehenſi ſunt utriusq; ſexus multi obſeſſi in Alexandria*, ſcribit Tyræus l. c. cap. 25. p. 66. ex Sigeberto circa annum Domini 57. Sed iſte clamor non debet proficiſci ex morbo aliqvo vel alio caſu. (2.) *Ex Dei blaſphematione & proximi cavillatione*, qvando ab illis non afflicti magnis blaſphemiis onerant Deum, & plauſtra conviciorum in proximum inſontem evomunt, qvam tamen antehac magni fecerunt. Non obſeſſi qvandoqve id etiam qvidem agunt, *Apoc.XVI,11.* ſed afflicti & læſi ex indignatione & malitia. Epileptici autem ex rationis perturbatione & mentis infirmitate illud perficiunt. (3.) *Ex geſtuum deformatione.* Solent enim nonnunqvam mores ferocinos induere, vultum teterrime pervertere, oculos horribiliter circumagere, immodicos cachinnos tollere, dentibus ſtridere & ſpumare, veſtes abjicere & lacerare, ut conſtat ex *Marc.IX,20. Luc.VIII,16.* Furibundi & ægroti idem qvandoqve faciunt: ſed morbus eſt in cauſa. (4.) *Ex inhumana comeſſatione*, cum præter naturam cibum capiunt. *Theodor. in hiſt. ſanct. patrum Sect. XIII. meminit cujusdam, qvi qvamvis in die 30. gallinas comederet, appetitionem tamen, ut ipſe loqvitur, non poterat extingvere ſatietate, curatus parva aliqva gallinæ particula fuit contentus. Alius trium modiorum panes comedere poterat.* Palladius in vita Abbatis Macarii ſect.17. Tyræus l.c.p.67. Habentur qvidem multi helluones, qvi non ſine ſtupore ſpectantium vorant & potant, ſed conſvetudine hunc morem acqviſiverunt. (5.) *Ex corporum excruciatione.* Nam infernalis tortor eorum corpus ſolet aliqvando exten-

tendere, contrahere, projicere, trudere, ad lapides & ligna appellere, in ignem & aqvam dejicere, aliisqve modis affligere, ut patet ex *Matth. XV, 22. Marc. IX, 18. 20.* Cruciatus ingentes etiam non obſeſſi qvandoqve ſuſtinent; ſed a morbo vel vulnere oriuntur. Medicorum, itaqve erit, ut conſtitutionem corporis probe in dignoſcendis dæmoniacis perpendant (6.) *Ex inſolita corporis & proximorum læſione.* Plerumqve ſiqvidem ſeipſos macerant & vulnerant, alios autem minis terrefaciunt, verberibus afficiunt, lapidibus petunt, aliaqve ratione damnum iis inferunt, ut conſtat ex *Matth. VIII, 28. Marc. V, 5. Act. XIX, 26.* Inſani & ægroti hoc etiam affectu nonnunqvam laborant; ſed rationis perturbatio & animi indignatio in cauſa ſunt (7.) *Ex admiranda corporum motione.* Mirifice enim ſaliunt, loca ſine mediis in acceſſa adſcendunt & qvam celerrime currunt, cum tamen id nec ante nec poſt paroxiſmum præſtare valeant. *Vetula qvædam Mediolanenſis a Satana obſeſſa, dixit, ſe qvoscunq; eqvos curſu æqvare poſſe, eorumq; dorſa ſine adminiculo tranſilire* Tyræus l. c. p. 67. νωτοβάται qvicqvid faciunt, per media agunt. Curſores naturali potentia ad curſum feruntur, & conſvetudine proficiunt. (8.) *Ex rerum geſtarum oblivione*, cum nihil eorum meminerunt, qvæ dixerunt atq; fecerunt. Rationis enim uſu recuperato corporis qvidem langvedinem ſentiunt, qvid autem eis acciderit, neſciunt. Naturaliter qvidem fieri poteſt, ut alicujus rei obliviſcamur; ſed obſeſſorum oblivio a naturali oblivione admodum diſſentit, cum ſæpius recurrat & in memorabilibus accidat. De his ſignis pronunciamus, qvod qvidem non ſint omnino certa, indubitata & infallibilia, qvia etiam extrinſecus ex parte produci poſſunt, *ſi tamen non ex infirmitate, aliave cauſa naturali, aut triſtitia aliqva*

quæ profecta eſſe conſtaret; nec hominum quorundam nocendi libidine allata; multa quoq́; ex iis concurrerent, haud leve argumentum ſubminiſtrabunt, ait Tyræus l. c. c. 25. p. 68. Cautio igitur adhibenda.

QVÆSTIO V.

Qvot ſunt ſigna primaria?

XIV. Præcipue tria: (*1.*) *Eſt abditarum rerum notitia* Haud raro obſeſſi ſolent, qvamvis rudes & indocti fuerint, de reconditis rebus, qvæ tamen captum & notitiam obſeſſorum fugiunt, ſermonem inſtituere & futura prædicere, qvæqve in procul disſitis locis gerantur, exponere. Ut dæmoniacus ille ſylveſtris *Marc. V. 7.* & Pythoniſſa Philippenſis *Act. XVI. 16. Philippus in epiſtolis memorat, mulierem dæmoniacam a ſe in Saxonia viſam, quæ neſciens legere & ſcribere, Græce tamen & Latine locuta, bellum Saxoniæ prædixerit his verbis:* ἔσαι ἀνάγκη ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὀργὴ ἐν τῷ λαῷ τούτῳ Bald. Caſ. l. c. p. 619. a Gerh. Iſag. p. 612. Sic juvenis Fernelianus ſecreta medicorum pandit, de qvo ſupra th. 11. Qvod autem iſta non a bono, ſed a malo ſpiritu proferantur, ex ſpurciſſimis ſermonibus & nefariis actibus, qvæ inſuper ab illo Spiritu eructantur & perpetrantur, apparet. A divinatoribus multa qvidem arcana revelantur: ſed illa ab adſiſtente non obſidente Spiritu proferuntur: vates enim loqvuntur, qvæ a dæmonio acceperunt, ideoqve intelligunt, qvæ prædicunt & annunciant. Familiarium Spirituum inſtructio a revelatione obſeſſorum facile poteſt ſcerni, cum dolorem adjunctum non habeat & volentibus eveniat Divinatio, qvæ fit in agone, longe etiam ab iſta differt. Circumſtantiis itaqve penſiculatis Dæmoniacorum notitia ab aliorum cognitione diſtingvi poteſt.

XV.

XV. (2.) *Lingvarum ſcientia.* In more enim poſitum habet Satan, ut per obſeſſos variis loqvatur lingvis. Magnum idcirco obſesſionis indicium præbet, cum homines ex improviſo peregrina utuntur lingva, qvam nec didicerunt nec audiverunt, qvam etiam diſcedentibus Dæmonibus non amplius norunt, nec qvid protulerint, meminerunt. Ex eo innotuit mulier Saxonica & juvenis Fernelianus, de qvibus antea. *Ad eundem modum deprehenſus eſt olim ille Dæmon, qui Candidatum qvendam Conſtantii Imperatoris poſſedit, qvamvis enim Candidatus Francam tantum & Latinam neſſet, tamen B. Hilarioni Syro, qvo ipſum rogabat, ſermone reſpondebat; & qvidem ita perfecte, ut non ſtridor, non aſpiratio, non idioma aliqvod Palæſtini deeſſet eloqvii.* Hier. in vita Hilarionis Tyræus p. I. c. 24. p. 65. Wierus de præſt. Dæm. l. 4. c. 28. p. 473. Apoſtoli qvidem variis lingvis etiam fuere inſtructi, at viſibiliter Spiritu Sancto ſunt donati *Actor. II, 2.* libere loqvebantur, & qvæ pronunciabant, intelligebant, qvod de obſesſis neutiqvam poteſt. *Qvocirca,* inqvit Tyræus l. all. *non eſt, audiendus Lev. Lemnius,* qvi l. 2. c. 2. de occ. nat. mir. p. 141. docet, *melancholicos & phreneticos ex freqventisſima humorum ebullitione & vehementi ſpirituum exagitatione poſſe variis lingvis loqvi; qvamvis ante earum nullam norint. Qvomodo quæſo, in ore eſt qvod non fuit in mente, & in mente qvomodo erit, qvod non fuit aliqvando in ſenſu?* Sed objicis Dæmones id extrinſecus efficere poſſe, ſicut Organædus vocale reddit organum, licet organo non inſit. Dannhavver. l. c. p. 134. Dicimus enim 1. nos non immerito id in dubium vocare, qvia Satanas homine invito lingvam movere neqvit, niſi eam occupaverit. Lingvam autem qvando occupat, posſidet hominem. Sicut enim is pro dæmoniaco ab Evangeliſtis habetur, cui Satan lin-

 gvam

gvam conſtrinxerat, *Marc. V*, 12. ita etiam obſeſſus cenſeri poterit, per qvem Diabolus loqvitur, cumprimis ſi alia qvoqve ſigna appareant. 2 Poſito, dæmones id poſſe perficere, nunqvam tamen id factum legimus. Qvod autem per obſeſſos peregrino idiomate ſint locuti, ex allegatis exemplis perſpicitur.

XVI. (3. *Præternaturalis potentia.* Sæpenumero enim accidit, ut tantas operas poſſint perficere, tanta onera ſuſtinere, qvæ tamen humani corporis vires longe ſuperant. Sic ille dæmoniacus catenis ligari non poterat, qvoniam ſæpe compedibus & catenis vinctus dirupuiſſet catenas & compedes comminuiſſet, & nemo poterat eum domare *Marc. V*, 2.3. pertinet huc robur illius, *qvi a Nicetio Trevirenſi Epiſcopo juſſus ex templo extrahi, columnam ita valide apprehendit, ut loco moveri non potuerit, etiam a decem viris.* Greg. in vita Nicetii. Baronius tom. 7. ad ann. 530. fol. 146. Tyræus l. c. p. 67. & 102. Habentur qvidem multi viri robuſtiſſimi, ut Simſon, Hercules, Milo, Maximinus, C. Junius &c. Sed illud robur per naturam habuerunt cum recto rationis judicio, idq; paulatim creſcentibus annis decrevit, excepto unico Simſonis, qvi divinitus ſingulari corporis robore fuit armatus. Obſeſſi autem plerumqve infirmis ſunt lateribus a natura: at inſperato adeo roborantur, ut robuſtisſimo homine fiant rubuſtiores. Nil dicam de infantibus & pueris, qvorum vires Parchumenſes experiuntur. De his ſignis pronunciamus, qvod ſatis certa ſint ad obſeſſionem probabiliter evincendam, cumprimis qvando & alia accedunt. Nec refert, qvod etiam extrinſecus produci a Satana posſint, aut enim raro, aut nunqvam id contingit. Interim in judicio de Dæmoniacis magna reqviritur cautio; omnium autem maxime circumſtantiæ probe ſunt obſervandæ,

dæ, ne maniam pro obſeſſione venditemus, qvia magna hic datur convenientia; conſtitutione vero corporum cognita ex datis ſignis judicium fieri poteſt. Cavendum præterea eſt, ne ex horum ſignorum abſentia obſeſſionem negemus v. g. Hic non pandit arcana, non loqvitur variis linqvis, non pollet præternaturalibus viribus. E. pro obſeſſo non eſt habendus: Diabolus enim ſe abſcondere poteſt & nullum indicium ſuæ præſentiæ præbere, qvanqvam id rariſſime faciat. Qvicunqve igitur dæmonia in obſeſſis explorare tenentur, complexionem hominis inqvirant, circumſtantias probe perpendant & maturum ex datis ſignis judicium ferant.

QVÆSTIO VI.

Qvid de Pontificiorum peculiaribus ſignis ſtatuendum?

XVII. Ea hoc ordine recenſet Tyræus part. 1. cap. 26. p. 69. *Sacrarum rerum hic duplex eſt uſus. Nunc obſeſſi qvædam jubentur proferre: nunc qvædam ipſis ſilentibus adhibentur. Prioris generis ſunt invocatio divini nominis, aut alicujus piæ orationis recitatio. Si enim hæc facere recuſent, de Dæmonio non ſine cauſa ſuſpecti ſunt. Poſterioris generis ſunt, ſi concutiantur, terreantur, impatientes fiant, blaſphement, poſtqvam Sanctorum ipſis adhibitæ reliqviæ: aut adnotatæ cereæ imagines, qvas Agno Dei dicimus: aut crux fuerit fronti impreſſa: aut aqva luſtrali aſperſi: aut ſanctiſſimum Chriſti corpus in Eucharistiæ Sacramento exhibitum: aut etiam in aurem ipſorum peregrina, qvam non norunt, lingva inſuſurratum fuerit illud: DEum, qvi te genuit, dereliqviſti; & oblitus es Domini Creatoris tui: Deniq; ſi exorciſmos intentas, vel non ferant, vel impatienter ferant, His & ſimilibus ſignis Dæmones prodi dubium nullum eſt.*

XVIII. Sed Diabolus (1.) non rogatus ſolet nomen

Dei & Chriſti uſurpare, & Pſalmos cantare, aliaqve pietatis munia obire, ut Deum hominibus ſuſpectum reddat, ſeqve eorum mentibus inſinuet. Sic Chriſtum confitentur Dæmones, *Marc.I,24. Luc.VIII,28.* ut hominibus anſam dent cogitandi, ac ſi a partibus eorum ſtaret, ſicuti Phariſæi autumabant. Narrat ipſe Tyræus l. c. p.65. Dæmonem qvendam Cantica Canticorum a principio usq; ad finem per os puellæ cujusdam edidiſſe. Reduci huc etiam poteſt hiſtoria, qvam Dannhavverus l. c. p. 135. de qvodam puero recenſet, qvi nullo modo adduci potuit, ut orationem dominicam oraret & Symbolum Apoſtolicum recitaret, qvi tamen non fuit obſeſſus. (2.) Reliqvias Sanctorum non fugit Dæmon, neq; faſtidit, qvia ſanctiſſimum contrectavit, *Matt.IV,5.* ac cum Michaele Archangelo de corpore Moſis dimicavit Jud.ep. v.9. (3.) Agnum Dei, cruces fronti impreſſas & aqvam luſtralem nihili facit Diabolus, qvæ ſunt inventa hominum. (4.) Sacramentum Evchariſtiæ vel potius panem evchariſticum non curat Satanas, qvia extra uſum ſacramentalem purus panis eſt, ut alibi docetur. (5.) Verba illa inſuſurrata non terrent Dæmones, qvia jam ante noverunt, ſe eſſe Spiritus maledictos. (6.) Exorciſmum nos merito rejicimus, ut ſectione ſecunda demonſtrabimus, ideoqve ex illo præſentiam & inhabitationem Spirituum malignorum cognoſcere non licet. Sæpiſſime tamen ex iſtis ſignis Dæmones in Papatu produntur. Falli enim ſe patitur Diabolus, ut fallat, non iſta ſigna horreſcit, ſed ut Pontificios in ſuperſtitione confirmet, intendit. Sanctorum contactus, de qvo Tyræus p.70. n.5. qvam deteſtabilis ſit Dæmonibus, exemplum Chriſti *Matth.IV,8.* abunde declarat.

QVÆSTIO VII.

An

An ſuum in corpora humana ingreſſum externis qvibusdam argumentis Spiritus neqvam prænuncient & ſignificent?

XIX. Sacerdotale Romanorum cap. 1. de Exorciſmis qvatuor enumerat ſigna. *Docet enim, interdum Dæmones ſe ſub forma externa, qvæ terrorem incutiat, exhibere, priusqvam homines invadant: interdum vento & tumultu præſentiam ſuam teſtari: tertio prius affligere, vel aliqva moleſtia afficere: qvarto, aliqvando ſomniantibus mirabiles rerum ſpecies ingerere.* Verum hæc ſigna non ſunt perpetua, & raro eveniunt, modo indicat, modo occultat ſuum ingreſſum Diabolus, ideoqve nihil hic certi determinare licet. Bene Tyræus: *Qvemadmodum neceſſe non eſt, ut ſub ſpectabili forma in hominibus ſint: ita neceſſe non eſt, ut ſi homines ingredi velint, id externis argumentis ſignificent.* Plura qvi deſiderat, ipſum Tyræum adire poteſt, qvi p. 1. c. 11. fuſius id perſeqvitur, ubi etiam cauſas indicat, ob qvas nonnunqvam ſignis aliqvibus ſuum ingreſſum Satanas declaret, nimirum ut hac in parte Deum, qvi tonitru, & Angelos, qvi terræ motu ſuam præſentiam ſignificarunt, *Exod. XX, 18. 1. Reg. XIX, 11. Matt. XXIIX, 2.* imitetur. Deinde ut hominem perturbet & eo magis diſcruciet. Conf. Bald. caſ. conſ. l. 3. cap. 1. pag. 618.

QVÆSTIO VIII.

Per qvam partem corporis Dæmones ingrediantur homines?

XX. Per os ingredi, probari qvidem poſſet (1.) *Ex ingreſſu*, qvia una cum cibo & potu, in qvo latuerunt, hauſti ſunt. Gregorius, qvisqvis ille tandem ſit, lib. 1. Dial. c. 4. hoc exemplum ſuppeditat: *Qvadam die*, inqvit, *una Dei famula hortum ingreſſa eſt; qvæ lactucam conſpiciens concu-*

pivit, eamq́ ſigno Crucis benedicere oblita, avide momordit, ſed arrepta a Diabolo protinus cecidit. Cumq́ vexaretur eidem patri Eqvitio (Abbas hic erat provinciæ Valeriæ) ſub celeritate nunciatum eſt, ut veniret concitus & orando ſuccurreret. Moxq́ hortum idem Pater ut ingreſſus eſt, cœpit ex ore ejus, qvaſi ſatisfaciens, ipſe, qvi hanc arripuerat, Diabolus clamare dicens: Ego qvid feci? Ego qvid feci? Sedebam ibi ſuper lactucam: venit illa & momordit me. Cui cum gravi indignatione vir Dei præcepit, ut diſcederet, & locum in omnipotentis Dei famula non haberet, qvi protenus abſceſſit, nec eam ultra contingere prævaluit. Hinc profectam volunt conſvetudinem, ſcribit Tyræus p. 22. *qvæ apud Catholicos eſt, ut ſi qvando oſcitent, os ſigno Crucis muniant: qvaſi hac crucifignatione Dæmonum in corpora ingreſſus prohibeatur.* (2.) *Ex egreſſu* qvia ſepæ ſub muſcæ aut araneæ ſpecie egreſſi ſunt ex ore. Sed qvia Diabolus Spiritus eſt, certo oſtio non indiget cum totum corpus hominis ei ſit pervium. Recte igitur cenſet Dannhavverus l.c. p. 81. *curioſum eſſe diſputare, an per os, an per aliud organum ingrediatur Satan.* Curioſum etiam eſt qværere, in qva corporis parte Dæmones latitent: Spiritus enim ſunt, nec loco circumſcribuntur.

QVÆSTIO IX.

Qvorum ordinum ſint Dæmones, qvi poſſident homines?

XXI. Ordinem eſſe inter Diabolos ex Scriptura ſatis qvidem colligi poteſt; qvis autem verus ordo ſit ignoramus, ideoqve nemo ſcire poteſt, ex qvibus ordinibus ſint, qvi hominum corpora ingreſſi ſunt. Et licet Tyræus c. 12. p. 32. recte ſcribat, *qvod promiſcue ex omnibus ordinibus humana corpora ingrediantur,* in eo tamen halluci-

cina-

cinatur, qvod haud falli multum dicit, qvi ſuperiorum ordinum Spiritus ex duobus deprehendi poſſe exiſtimant: *ex magnitudine gravitateq́ malorum, qvæ obſeſſis inferunt; & præterea ex difficultate, qvam in ipſis ex hominum corporibus exigendis experiuntur Exorciſtæ.* Nam ipſe fatetur, *vix in obſeſſis operationes notari poſſe, qvas non minimus qviſq́ Dæmonum, ſi modo velit & ſuperioris poteſtate non prohibeatur, perficere valeat.* Deinde non ſuperiores tantum difficulter domicilium ſuum relinqvunt; ſed etiam inferiores: & ſicut non pro lubitu in obſeſſos affligunt; ita nec pro lubitu in hominibus commorantur; ſed Deus ipſis certum terminum præſcripſit. Ridiculum præterea ſe præbet Tyræus tantam effiȥaciam exorciſmo attribuendo, ac ſi per eum cogi poſſent, ut ordines ſuos atqve claſſes proderent, cum tamen ſint Spiritus mendaces, ſicut agnoſcit, & ad id fatendum nemini obligentur. Submittit ſe qvidem nonnunqvam Diabolus eorum execrationibus, ut in ſuperſtitione confirmentur; ſed utrum verum fateatur, nemo non ignorat.

QVÆSTIO X.

An plures Dæmones unum hominem poſſidere poſſint?

XXII. Utiqve: Illud enim eluceſcit, (1.) *Ex Diabolorum natura:* nam qvia Spiritus ſunt, loco non continentur. *Ubi unus eſt, ibi mille eſſe poſſunt.* (2) *Ex ſacra Scriptura.* Maria Magdalena a ſeptem Dæmoniis fuit obſeſſa, *Marc. XVI, 9. Luc. VIII, 2.* Chriſtus ait *Luc. XI, 26.* qvod Spiritus immundus ſeptem ſocios ſoleat aſſumere & priſtinum domicilium repetere. Dæmoniacum Gadarenum legio Diabolorum, i. e. 6666. occupaverat, *Marc. V, 9.* Teſtantur autem hoc ipſo, qvam amice in perſeqvendis hominibus conſpirent. Errat hic iterum Tyræus cap. 13.

dum

dum ſcribit, *Diabolos exorciſmi vi non ſolum eſſe compellendos, ut dicant, qvos ſint; ſed etiam interrogandos, num plures, ne fallant.* Sed nos merito deteſtamur iſtam curioſitatem, ſcientes, qvod Diabolus tam callidus ſit, ut prudentisſimo cuiqve ſuis ſermonibus imponere posſit. Chriſtus qvidem id egit *Marc. V, 9.* ſed non ex curioſitate & lævitate, ut Pontificii, verum ut indicaret, partim hominis miſeriam, partim ſuam potentiam. Dannh. c. p. 26.

QVÆSTIO XI.

Utrum ex pluralitate Spirituum obſidentium tormenta in homine obſeſſo creſcant?

XXIII. Licet Diabolus mille modis hominem affligere posſit, interim probabiliter afferi poteſt, qvo major ſit Spirituum malignorum copia; qvod eo major reddatur hominis miſeria, ſicut id colligi poteſt (1.) *Ex Diabolorum intentione:* Ideo enim ingrediuntur, non ut inhabitent, ſed ut incommodent. (2.) *Ex dæmoniaci cujusdam afflictione,* qvi a legione Spirituum malignorum obſeſſus qvam miſerrime vexabatur. Qvo pacto autem id agant ſinguli, homini noſſe non datur. Vid. Tyr. c. 14. p. 35. qvi aliqvot modos enumerat.

QVÆSTIO XII.

A Qvibus immittantur Dæmones?

XXIV. Sicut omne malum pœnæ a Deo proficiſcitur: etiam hoc malum a Deo immittitur: Deo enim reclamante in ſues ingredi non audent Diaboli. Recte ergo docet Wierus lib. 3. de præſt. dæm. c. 13. p. 342. *Diabolum nec ingredi corpora pro ſua libidine aut arbitrio, nec immitti pro lubitu ab homine poſſe.* Immittuntur autem Spiritus maligni a Deo in corpora humana vel *immediate* vel *mediate?* *Priori modo* id contingit, qvando Deus ex juſto judicio

cio Satanæ permittit, ut homines obſideat. *Poſteriori*, cum ad eam rem hominum utitur miniſterio. Homines illi aut boni aut mali ſunt. Boni fuerunt Apoſtoli, qvibus Deus ſpecialiter indulſit, ut homines Satanæ tradere potuerint, ſicut id ipſum demonſtrat Pauli excommunicatio, *1.Cor.III,5. 1.Tim.I,30.* Annumeratur hoc χάρισμα ſpecialibus primitivæ Eccleſiæ donis, qvæ poſt ſufficientem Evangelii confirmationem ceſſarunt. Mali ſunt veneficæ, malefici & imprecatores, qvibus Deus ex juſto conſilio & judio non raro permittit, ut homines per ſuas incantationes & execrationes Diabolo obſidendos ſubjiciant, qvemadmodum illud innoteſcit ex hiſtoria, experientia & confesſionis Satanæ atqve veneficarum evidentia. Simon magnus Dæmonibus ſubjicere ſolitus eſt eos, qvi præſtigiatorem ipſum dixerunt. Tyræus c.16.p.4.1. *B. Hieronymus refert in vita Hilarionis arte Vatum Æſculapii dæmonem in virginem, qvam juvenis qvidam perdite amabat, fuiſſe immiſſum & miris modis illam dementaſſe.* Tyr. ib. A. Chriſti 1581. vixit in urbe Annonajo regionis Vivareſiæ venefica qvædam, qvæ multis hominibus multa dæmonia immiſit. Delrio lib.3. disq.part.1.q.4.ſ.7. Dannhavv.l. c.p.122. Cæſarius lib.5.c.26. ſcribit, *iratum patrem filiæ qvinqvenni, cum lac commederet imprecatum eſſe, ut una cum lacte Diabolum voraret. Vix verbum ille effatus, a Diabolo occupatur puella, miſeramq́ ſervitutem usq́ ad maturam ætatem perpetitur. Similia duo idem Cæſarius habet lib.5.c.11. & 12. alterum de uxore, cui maritus: alterum de filio, cui pater Dæmonium imprecatus fuerat,* Tyræus ib. p. 24. Sic mater qvædam filio febricitanti & crebro potanti ex impatientia Dæmonium imprecatur, moxqve ille a malo genio corripitur. Id c.31. p.100. De Sagarum præterea veneficiis loqvitur urbs Parchumum: fama enim certo refert, pue-

[illegible] veneficarum qvarundam præſtigiis a Satana obſidione premi.

XXV. De Satanæ confeſsione hanc hiſtoriam adſcribemus ex Theodoreto. *Cum qvadam puella thalamo adhuc contineretur, & repente capiſſet vexari a Dæmone, accurrit pater ad divinum hominem (Macedonius is erat) orans, & vociferans, & poſtulans, ut curaretur filia. Is autem, precatus, juſsit ut Dæmon ſtatim abiret a puella. Hæc Dæmon dicebat ſe eam non ſua ſponte fuiſſe ingreſſam, ſed magnus coactum præſtigiis, prodebat qvoq; nomen ejus, qvi coegerat, & amorem eſſe cauſam incantationis. Hæc cum audiſſet Pater, non tulit iræ impetum, nec exſpectavit, ut curaretur puella; mox omnium Magiſtratuum ſummum adit: accuſat hominem. Rem negabat & accuſationem nominabat calumniam. Hic autem non alium citabat teſtem, qvam ipſum Dæmonem, qvi miniſter fuerat incantationis, orabatq; judicem, curreret ad virum divinum (Macedonium) atq; ejus acciperet teſtimonium. Cum vero is diceret, non eſſe fas, nec juſtum ut in loco monaſticæ exercitationis haberetur quæſtio, dixit pater puellæ, ſe in judicium ducturum Macedonium, & currens perſvaſit & duxit: Magnus igitur Macedonius fungebatur officio Judicis, utens ea, qva intus, habitabat, poteſtate: Juſsit igitur Dæmoni, ut conſvetum mitteret mendacium & totam rei veritate narraret tragœdiam. Ille a maxima adactus neceſsitate & virum oſtendit; qvi ei magicis carminibus vim attulerat, & ancillam, per qvam illa potio puellæ data fuerat.* Theodoretus cap. 13. in Macedonio. Tyræus p. 41. Sic dæmon ex juvene illo Ferneliano confeſſus eſt, ſe injectum eſſe a qvodam, cujus nomen non efferret. Fernelius de abd. rer. cauſ. l. 2. c. 16. p. 373. Et licet Diaboli hominibus ſint ſuperiores ratione naturæ, ratione tamen gratiæ homines Diabolos ſuperant. Deinde tenendum, qvod Dæmones

mones non coacte, ſed ſponte ſe hominibus ſubmittant, qvia ipſis volupe homines exagitate. Confer Balduini Caſus Conſc. lib.3. c.3. Caſ.2. p 623.

QVÆSTIO XIII.

Qvid Diabolos moveat, ut homines ingrediantur & obſideant?

XXVI. Impellit ipſos (1.) *Juſta Dei permisſio*: Deo enim frena laxante humana corpora invadunt, ut ſupra docuimus. (2.) *Eorum erga nos indignatio.* Tanto ſiqvidem odio erga nos homines ſunt accenſi, ut nos omnes extinctos velint. *Nam cum non posſit Deum impetere Satan, in imaginem ejus evacuavit gravitatem, velut ſiqvis iratus imaginem petat, cum Regem non poſſit*, ait Baſilius M. conc. in Lacitis p.396. (3.) *Regni ſui amplificatio.* Hic eorum ſcopus; ad qvem in omni actione collimant, ut qvam plures in æternæ damnationis conſortium trahant. Symbolum eorum eſt: *Utinam omnes pereant.* Confer qvæ habet Tyræus l. c. cap.15. p.37.

QVÆSTIO XIV.

Cur infantes & pueri etiam a Dæmone corripiantur?

XXVII. Permittit nonnunqvam Deus juſtisſimus Satanæ crudelisſimo, ut infantes & pueros qvandoq; ingredi & obſidere posſit, ſicut id hiſtoria & experientia docet. Auguſtinus lib. 21. de C.D. c.18. de hoc miſerabili adſpectu ita ſcribit: *Grave jugum filios Adam a die exitus de ventre matris eorum, neq; in diem ſepulturæ matrem omnium usq; adeo impleri eſt neceſſe, ut ipſi parvuli, per lavacrum regenerationis ab originali peccato, qvo ſolum tenebantur vinculo jam ſoluti, multa patientes nonnulli incurſiones Spirituum malignorum patiantur.* Cardanus l.15. de variet. rerum

c. 16. narrat. in orphanotrophio 70. puellas in una nocte fuiſſe Romæ obſeſſas. Plura alia exempla recenſet Tyræus c. 13, p. 98. qvæ in Papatu acciderunt. Sed qvid de his dubiis exemplis ſoliciti ſumus cum evidentiſſimum & certiſſimum in ſacro codice habeamus: Chriſto enim interroganti, qvam diu filius fuerit obſeſſus, Pater qvidam reſpondit: παιδιόθεν *Marc. IX, 21.* Qvid literis Parchumenſibus evenerit, ſoli expoſitum eſt. Sed qvare Deus tam laxe laxat habenas Satanæ, ut neqvidem infantibus & pueris parcat? Auguſtinus lib. 22. de Civit. Dei c. 22. ait, hoc fieri, ut vitæ præſentis miſeria & futuræ vitæ lætitia indicetur. Hieronymus ſilentium hic imperat in epiſt. ad Paulam de dormitione Bleſillæ. *Qvæ cauſa eſt*, inqvit, *ut ſæpe bimuli trimulive & ubera materna lactantes a Dæmonio ſurripiantur? inviſibilia hæc inſcrutabili Altisſimi judicio ſunt relinqvenda.* Tyræus l. c. p. 100. culpam parentibus confert, qvorum bona ſint liberi, in bonis autem, qvæ qvis poſſidet, juſte aliqvem puniri poſſe. Confer. Delrio l. 3, disq. mag. p. 1, qv. 7. ſ. 2. p. 429.

XXVIII. Nos dicimus, id a Deo permitti (1.) *Ad gloriam & potentiam ſuam demonſtrandam*, qvæ potiſſimum ex conſervatione iſtorum liberorum eluceſcit (2.) *Ad ſævitiam Diaboli indigitandam:* cum enim hic ſubterraneus Tamerlanus liberis non parcat, exinde facile colligere datur, qvanto ſit furore percitus, qvanto odio ſit inflammatus erga genus humanum, qvam crudelem & ferocem animum habeat, (3.) *Ad iram ſuam declarandam.* Nam judicium Domini a domo Dei incipit *1. Petr. IV, 17.* Obſeſſi igitur liberi ſiat nobis ſpecula divinæ indignationis & ſuſcitabula veræ converſionis.

QVÆSTIO XV.

An

An infantes irregeniti pro obſeſſis ſint habendi?

XXIX. Ita Calvini genius nos propter exorciſmum criminari, nobisqve iſtam abſurdam opinionem affingere ſolet. Sed infantes irregenitos non ideo eſſe obſeſſos, apparet. (1.) *Ex ſignorum negatione:* nullas enim in iis veræ obſeſſionis notas reperimus, ideoq; obſeſſione non premuntur. Sed objici poteſt, ex ſignorum abſentia obſeſſionem non eſſe negandam, uti diximus th. 16. Verum Diabolus ſe rariſſime occultat; infantium autem irregenitorum magna habetur copia. Ubi ergo plura dantur objecta ibi ex ſignorum abſentia obſeſſio poteſt removeri, præſertim cum & aliis rationibus id fieri poſſit. (2.) *Ex vocis exorciſmi explicatione.* Nam idcirco non adhibetur, ac ſi per eum ex infantibus Satan ſit ejiciendus; ſed ut vis peccati originalis ſignificetur, & liberatio ab ea per Chriſtum indigitetur. Aliud eſt obſidere, aliud in poteſtate habere. Beſitzen und in Gewalt haben / iſt nicht allezeit eins / inqvit Dannhavv. l.c. p. 80. Sic infantes non baptizati ſub poteſtate Dæmonis qvidem ſunt, qvia filii iræ a natura *Eph. II, 3.* ſed a Satana non obſidentur. Peſſima igitur vox Baronii eſt, infantes irregenitos, imo omnes baptizatos latenter arreptionem dæmonum pati, ſi intelligat, eos corporaliter a Satana obſeſſos. ad ann. 56. n. 12. Nam a propriis gregalibus refutatur. Tid. Tyræus l.c. cap. 18. p. 49.

QVÆSTIO XVI.

Num omnes Sagæ, malefici & divinatores a Dæmonibus obſideantur?

XXX. Sagas & maleficos extra torturam poſitos per ſe non eſſe a Satana obſeſſos patet 1. *Ex notarum abſentia*

certa,

certa. Non excruciantur Dæmone, non loqvuntur variis lingvis &c. 2. *Ex ſervitute Diaboli externa.* Adſtat ſagis, & exterius iis ſervitia præſtat. 3. *Ex veneficarum pœna.* Si enim obſeſſi eſſent, magiſtratus eas non condemnaret ad ignem. In tortura ſolent nonnunqvam dormire nullosqve dolores ſentire; aſt iſtud etiam per externa remedia a Spiritibus malignis perfici poteſt. Dannhavv.l.c.146. Divinatorum duo genera conſtituit Tyræus: *Qvidam enim inhabitantem habent Spiritum:* ut Pythoniſſa Philippenſis, *Act.XVI,16.* & Sibyllæ ethnicæ: *qvidam vero aſſiſtentem ſeu familiarem,* ut Pſeudo-prophetæ Achabi *1.Reg XXII, 22.* & alii. *Priores proprie ignota non cognoſcunt, qvamvis revelent. Poſteriores multis modis Dæmonum opera percipiunt.* De prioribus affirmandum eſt, qvod ſint obſeſſi, qvoniam in illis Spiritus malignus habitat, eosqve moleſtia aliqva afficit. Poſteriores autem neutiqvam inter obſeſſos ſunt enumerandi. Vid. Tyræus cap. 19. & 20. prolixius hac de re agit.

QVÆSTIO XVII.

Utrum hæretici vere a Dæmonibus obſideantur?

XXXI. Licet id de aliqvibus poſſit affirmari, maxima tamen eorum pars a corporali obſeſſione eſt libera. Et qvamqvam a Satana edoceantur, exinde non ſtatim obſeſſio corporalis eſt inferenda, cum id Diabolus per adſiſtentiam præſtet: nec obſtat, qvod primogeniti Diaboli, ἐνδιαβολισμένοι, incarnati Dæmones &c. dicantur: fit enim id hyperbolice ad fœditatem doctrinæ indicandam. Recte qvidem Tyræus c.21.p.56. ſtatuit: *Qvamvis cum Diabolo communionem & conſvetudinem habeant hæretici (inprimis ipſorum Duces & capita) obſeſſi tamen nec poſſunt nec debent dici propterea, qvod vera in ipſis ſigna, qvæ obſeſſos pro-*

dunt,

dunt, deſiderentur. Sed in eo falſimoniæ argui poteſt, qvod ſcribit, *Lutherum pluribus foliis perſeqvi lib. de angul. Miſſa, qvemadmodum Diabolus ad ſe venerit: ſe honorifice ſalutaverit: ſibi argumenta plura, qvibus ad Miſſam, aliaq; veteris diſciplinæ dogmata deſerenda commotus ſit, grandi & terribili voce propoſuerit:* imprudentiſſimum enim hoc eſt mendacium. Nam Lutherus illud expreſſe non exprimit, ſed ſcribit, Satanam *in corde* cum ipſo diſputationem inſtituiſſe, qvod vel tentatio vel aliqva meditatio fuit. 2. Poſito, id Satanam Luthero propoſuiſſe, non ſtatim ex eo ſeqvitur: E. Lutheri doctrina eſt falſa. E. pactum habuit cum Diabolo. Spiritus callidiſſimus alio fine id egiſſet, ut ſc. Lutherum vel a vera doctrina abduceret, vel in deſperationem adigeret. Ejusdem farinæ eſt, qvod de Maximiliano I. & Carolo V. ſcribit Tyræus, *illum* vid. *in humeris Lutheri inſidentem vidiſſe diabolum; hunc vero eum non hominem, ſed Diabolum, qvi hominis perſonam induerit, in publico & ſolemni edicto appellaſſe*; purum putum enim eſt figmentum, & nullo ἀξιοπίστῳ teſtimonio probari poteſt.

QVÆSTIO XVIII.

An Diabolus in obſeſſis tantum habitet καθ' ἐνέργειαν vel & καθ' οὐσίαν?

XXXII. Prius aſſerit Autor libri de Eccl. dogmatibus c. 83. Nos poſterius affirmamus, qvod ſcilicet maligni Spiritus non modo καθ' ἐνέργειαν; ſed etiam καθ' οὐσίαν in obſeſſis habitent, uti illud probat diſerta Chriſti adſertio, *Luc. XI, 26.* & Diabolorum ingreſſio & ejectio *Matt. XII, 43. Luc. XI, 14. Sicut templa piorum ſunt domicilia Trinitatis & ipſius Sp. S. qvi non tantum ſecundum dona, ſed etiam* καθ' οὐσίαν *in illis habitat. Joh. XIV, 23. 1. Cor. VI, 16. ita qvoq; ex contrario obſeſſorum corpora ſunt ex parte Dæmonum domicilia*, ait Gerhard. in Iſag. p. 610.

QVÆ-

Num ſub ſpectabili forma hominibus inſint Diaboli, & in qva corporis parte latitent?

XXXIII. Poſſunt qvidem Dæmones corpuſculum qvoddam vel araneæ, vel formicæ, vel muſcæ aſſumere, ſed rarisſime id faciunt, qvia absq; aſſumto corpore vires ſuas exercere callent in obſesſis. Hoc autem cum agunt, agunt id vel per ſingularem Dei diſpenſationem, ut præſentiam teſtentur, vel per malam intentionem, ut homines in ſuperſtitione confirmentur, qvo fine ſub viſibili ſpecie in exorciſmis papiſticis egredi ſolent. De certa corporis parte, in qva latitent dæmones, fruſtra qværimus: nam Diaboli ſunt Spiritus, ideoq; certo loco non concluduntur, ſed modo aures, modo lingvam, modo alios artus occupant. Diſputat qvidem Tyræus c.10.p.23. non ſine ratione eos loqvi, *qvi in corde vel haud procul a corde, dæmones ſuas ſedes plerumq; habere arbitrantur*; ſed rem in medio relinqvens nihil certi determinat.

QVÆSTIO XX.

Utrum ſemper habitent Diaboli in corporibus, vel num qvandoq; recedant.

XXXIV. Sicut Diabolo in omnibus, ita etiam hic ei certi præſcribuntur a Deo limites. Permittit Deus, ut ſemper maneat, manet; vult autem, ut qvandoq; recedat, recedit. Exemplo eſt puer obſeſſus, *Luc. IX, 36.* Maximam vim hic infert veritati ex ſuo fabuloſo Bredenbachio Tyræus c.8.p.21. *Difficilius ſit, ſcribit, ut ad tempus homines deſerant maligni Spiritus; ſed tamen fieri qvandoq; ſubjecta hiſtoria docemus. Qvo die Mart. Lutherus ex hac vita diſceſſit, Dæmoniaci, qvi Gheolæ, (Brabantiæ oppidum eſt) plurimi erant & patrocinio S. Dymnæ, qvod jam multi multis annis* ex-

expertierant, libertatem exſpectabant, omnes a Dæmonibus liberati ſunt & non ita multo poſt ab iisdem rurſus occupati. Res hæc obſcura non eſt. Si qvidem poſtera die, cum miſeros homines rurſus crudeles Spiritus torqverent, interrogati; Ubi pridie delituiſſent? Reſponderunt, ſe mandato Principis ſui, ad novi Prophetæ & fidelis cooperarii Lutheri funus evocatos fuiſſe, eidemq; interfuiſſe. Confirmavit hanc rem Lutheri famulus, qvi miſere morienti affuit, & cum per feneſtram, auræ capiendæ gratia, aſpiceret, non ſigno magno terrore vidit, non ſemel, plurimos teterrimos Spiritus, haud procul inde ſaltantes, choreas agentes. Confirmarunt corvi, qvi Lutheri corpus, cum Islebio Wittenbergam deferretur, magno clamore comitati ſunt, En teſtes egregios! Dæmoni enim fides adhiberi neqvit, cum ſit Spiritus mendax. *Joh. VIII, 44.* Famulus, ut teſtis unicus, nec unqvam certus, non eſt audiendus. *Deut. XIX, 15.* præſertim cum fide dignioribus adverſetur. Corvorum vox non eſt attendenda: *Deut. XXVIII, 10.* Neqve ſatis conſtat, an Lutheri funus corvi ſint ſecuti. Tyræus itaqve valeat, & melius de Luthero ſentire diſcat.

QVÆSTIO XXI.

Qvotuplicia ſint mala, qvæ Diaboli obſesſis inferunt?

XXXV. Multiplicia: variis enim modis eos torqvent, ut experti norunt. Rationem autem ſubducentibus, & totum rei negotium mentis acie percurrentibus qvintuplicia potiſſimum ſe offerunt mala (1.) *Eſt corporis excruciatio.* Nam vehementisſimos in corporibus dolores excitant per contractionem & diſtractionem, per incurvationem & contorſionem, per alliſionem & projectionem corporis &c. Sic male affligebat Satan Cananææ filiam *Matt. XV, 22.* Sic puerum qvendam ita diſcruciavit, ut in modum uteris totum corpus intumeſceret. Palladius in vita Ma-

carii Tyr.c.7.p.19. (2.) *Senſuum privatio.* Nam reddunt eos nonnunqvam ſurdos & cæcos, *Matt.XII,22.* rabidos & furioſos. Sozomenus lib.4.c.15. refert, qvendam ita dementaſſe Dæmonem, ut omnes homines hoſtes judicaret, gladio igitur armatus orbem pervolitavit, & qvoscunq; obviam habuit, vulneravit. (3.) *Formæ depravatio:* Os enim & oculos totamqve faciem ſic immutant & deformant, ut non ſine ſtupore maxima commiſeratione intueri aliqvis eos qveat. Exemplum præbet puer obſeſſus *Marc.IX,18.* (4.) *Phantaſiæ perturbatio,* ut ſe beſtias putent, feles, canes, lupos &c. Sic dæmoniacus Gadarenſis in montibus ut fera degebat *Marc.V,5.* (5.) *Propria trucidatio;* *eo enim,* inqvit Tyræus c. 6. p.16. *qvandoq; redigunt mortales, ut omnino ſibi mortem conſciſcere videantur debere: neq; id raro tentant,* ut conſtat ex *Marc.IX,22.*

QVÆSTIO XXII.

An ſemper excrucient corpus obſeſſi?

XXXVI. Poſſent id qvidem præſtare Dæmones, ſed Deo ſic diſponente, non faciunt; *agit* enim *Satan, non qvantum nititur, ſed qvantum ſinitur,* ut Auguſtinus ait Lib. 11. de geneſ. ad lit. c.22. Recte Tyræus c.8. p.20. *Deus non permittit, ut ſemper affligant. Sæpe ille juſtitiam ſuam miſericordia temperat. Dum juſtus eſt; non obliviſcitur miſericordiæ. Adde, qvod nec tanta hominum vires ſint, ut continuas Dæmonum infeſtationes & moleſtias ferre valeant. Qvid qvod ipſi Spiritus non velint ſemper moleſti eſſe, ne ſcilicet continuata vexatione vitam obſeſſorum abbrevient, & ſedes ſuas, qvod ægerrime faciunt, relinqvere cogantur.*

QVÆSTIO XXIII.

Num animabus obſeſſorum Diaboli poſſint ncoimmodare?

XXXVII.

XXXVII. Animas impias & impœnitentes licet Diabolus in infernum detrudat; pias & fideles tamen animas per ſe lædere neqvit, qvanqvam reſpectu corporis & per accidens detrimentum qvoddam temporale iis injungat. *Ut enim dum corpora bene habent, haud pauca ad animas redundant emolumenta; ita afflictis & male affectis corporibus ſua etiam detrimenta ſentiunt animæ*: a pietatis enim exercitio retrahuntur & avocantur, maxime qvando ſenſuum officio privantur. Vid. Tyr. p 1. de Dæm. c. 4. p. 12.

QVÆSTIO XXVI.

Cur Deus obſeſſionem permittat?

XXXVIII. Non permitteret Deus aliqvod malum, niſi aliqvid boni exinde elicere poſſet, proinde nec Diabolo concederet, ut hominem obſideret, niſi ſumma Dei providentia ad bonum finem illud dirigere poſſet. Permittit autem obſeſſionem (1.) *propter gloriæ ſuæ illuſtrationem*: Exinde enim illuceſcit *ejus juſtitia*, qvam valde deteſtetur peccata: *miſericordia*, qvia multis parcit, nec ſimili pœna afficit; *potentia*, cum metas Diabolo ponat, eumqve elapſo decreti tempore expellat. (2.) *Propter Satanicæ potentiæ demonſtrationem*, qvæ ex nulla re magis nobis innoteſcit, qvam ex obſeſſione (3.) *Propter fidei probationem*, ſicut id Chriſtus tacite innuit, qvando ex parente obſeſſi pueri qværit, num credat, *Marc. IX, 23.* (4.) *Propter vitæ emendationem*. Nam id qværit potiſſimum Deus, ut tyrannidem Diaboli perpendentes peccata fugiamus. (5.) *Propter pietatis exercitationem*, ut diligenter & ardenter, freqventer & inſtanter oremus, aliaq; pietatis munia crebriꝰ & cordatius præſtemꝰ. (6.) *Propter juſtum peccatorum vindicationem*, qvemadmodum illud ex inceſtuoſi exemplo apparet, *1. Cor. V, 5.* Vid. Bald. Caſ. l. all. caſ. 7. p. 633.

QVÆSTIO XXV.
An dæmoniaci ad ſacram Synaxin percipiendam ſint admittendi?

XXXIX. Ut non omnibus ſacra Evchariſtia eſt porrigenda; ita nec qvovis tempore ad ſacram Synaxin ſunt admittendi. Recte Tyræus c. 28. p. 80. *Qvamvis obſeſſis Communionem ſacram porrigi poſſe dicamus; non dicimus tamen omnibus porrigendam,* ſed nec *qvovis tempore, quibus alioqvi permitti poteſt, porrigendam. Obſeſſorum qvidam ſunt, qvos ab ineunte ætate Dæmones poſſederunt, & moleſtare nunqvam deſierunt, qvi præter externam hominis formam, vix qvidqvam hominis habent: hos, quia a beſtiis non multum dixerimus differre, a communione cenſemus arcendos. Adultorum eſt hic cibus. Poſtulat, ut nullus, niſi probatus, accedat. Qvod cum in obſeſſis deſideretur, non judicamus ad dominicam menſam illos admittendos. Sunt alii, qvi tantas moleſtias a Spiritibus non patiuntur; ſed qvandoqve reqviem habent, ſibi interdum relinqvuntur, ſibi ſunt præſentes. Hi, qvia hunc cibum ab alio valent diſcernere, & ad eundem ſe cum reverentia, ſuſcipiendum præparare, libere poſſunt ad ipſum cum fructu percipiendum accedere; veruntamen tunc temporis, qvando Dæmones moleſti non ſunt, nec ulla Sacramento irreverentia timetur.* Hanc ſententiam roborat (1.) *Rei neceſſitas:* Sunt enim Chriſtiani, ergo ad ſacram Synaxin percipiendam obligantur, & qvo majori periculo ſunt expoſiti, eo magis ſanctæ Evchariſtiæ uſus ipſis eſt neceſſarius. (2) *Rei utilitas.* Nam eo ipſo in fide confirmantur, aliorumqve bonorum compotes fiunt. (3) *Rei antiqvitas:* in primitiva namqve Eccleſia energumenis communio ſacroſancta non fuit interdicta, ſi Caſſiano & Tyræo l. c. fides eſt adhibenda. (4.) *Obſeſſorum dignitas:* nam extra paroxiſmum conſtituti digne ſe ad ſacram Domini

mini menſam præparare, eamq; uſurpare poſſunt. Excluduntur autem hic 1. *infideles non baptizati*, de qvibus loqvi videtur Dionyſ. Areop. c.3. de Eccleſ. Hier. 2. *perpetuo a Satana divexati*, qvia digna præparatio in illis locum non habet. 3. *Peccatores obſtinati*, cum ſine pœnitentia vivant, & de admiſſis non doleant. Conf. Caſ. Conſc. Bald. l.c. caſ. p. 630.

QVÆSTIO XXVI.

An convitia & ſcelera ab obſesſis eructata & perpetrata obſeſſis imputari poſſint, & propterea ſint puniendi?

XL. Actiones Dæmoniacorum ſunt duplicis generis, qvædam Diabolus in ipſis & per ipſos operatur; qvædam vero obſeſſi per ſe efficiunt. Ad primum genus pertinent omnes ſermones, actiones & dolores, qvos Dæmoniaci effutire, ſubire & ſuſtinere coguntur in paroxiſmo. Ad poſterius ſpectant actiones naturales & liberæ, qvæ ante & poſt paroxiſmum a Dæmoniacis fiunt. Propter convitia igitur & ſcelera, qvæ Diabolus in paroxiſmis per obſeſſos eructat & patrat, neqvaqvam Dæmoniaci ſunt caſtigandi & puniendi, qvia ipſis adſcribi neqveunt. Sicuti enim gladiis non poteſt imputari, qvod homines interficiantur; ita nec obſeſſis, qvod Spiritus maligni per eorum lingvam blasphemias atq; convicia effutiant, & ſcelera atq; flagitia per eorum manus cæteroſq; artus committant. *Hæc cauſa eſt*, inqvit Tyræus p.74. *ut ad damna reſarcienda non teneantur obſeſſi, ſi qvæ per illos allati ſunt. Sicuti non ipſi ſunt, qvi peccant: ita nec ipſi damna afferunt, aut corporibus aut fortunis. Qvod ſi qvi ad damnorum reſtitutionem, qvæ per obſeſſos afferuntur, tenentur; illi tenentur, ad qvos Obſeſſorum cura qvovis modo ſpectabit, & qvorum negligentia (qvā cavere poterant & debebant) damna allata ſunt. Hæc deniq; cauſa eſt, cur de obſeſſis ſupplicia non ſumantur, qvamvis ma-*

 xima

xima per ipſos committantur flagitia &c. Longe autem diverſa eſt ratio, cum ante vel poſt paroxiſmum contumelioſos & flagitioſos ſe præbeant: licet enim Satanas calcar addat; non ſine tamen voluptate & voluntate peccant. In his ergo non magis, qvam non obſeſſi, a culpa & pœna ſunt excludendi. Singularis tamen cautio & prudentia in Obſeſſis caſtigandis eſt adhibenda. Cum enim ſint miſerrimæ conditionis homines, ad vivum omnia reſecare non debemus. Atq; ſic diſcernendæ ſunt actiones Diaboli ab actionibus humanis, ne incauti Dæmonibus tribuamus, qvæ hominum, & hominibus, qvæ dæmonum ſunt. Toleranda ſuſtineamus, & caſtiganda puniamus. Conf. Caſ. Conſc. Bald. l. c. caſ. 3. p. 627.

QVÆSTIO XXVII.

Utrum licitum ſit, ex Diabolis per obſeſſos aliqvid exqvirere?

XLI. Pleriq; Pontificii ſolent eſſe Diabolorum diſcipuli, hinc perqvam multa ex dæmonibus per obſeſſum ſolent expiſcari, ut ex mendacii patre verum exſculpant. Thuanus Tom. V. lib. 132. hiſt. ad annum Chriſti 1604. pag. 136. memorat de *Petro Cottone*, qvod anno 1604. obſeſſam qvandam Pariſienſem de multis ſit percontatus, & inter cætera etiam de clariſſimo Scripturæ dicto, qvo Purgatorium & invocatio Sanctorum poſſit demonſtrari. Svadet etiam Tyræus p. 33. & 35. ut ex dæmonibus diſcamus, qvorum ſint ordinum, & qvot eorum hominem obſideant. Sed nos ab iſta curioſitate avocat. (1.) *Indignationis divinæ gravitas*, qvam ex Scriptura perſpicere poſſumus 2. *Reg. I*, 3. *Eſ. VIII*, 19. (2.) *Periculi gravitas*: Eva enim cum colloqvium cum Satana inſtitueret, ſeducebatur, *Geneſ. III*, 3. 6 Pontificii a Dei verbo abducuntur &c. (3.) *Diaboli falſitas & calliditas*: vera namq; non loqvitur, cum ſit menda-

cii

cii parens *Joh. VIII, 44.* Et licet nonnunqvam vera proferre videatur, eo fine id agit, ut hominibus imponat, & in errores eos deducat. De Chriſto Satanam interrogante, lege theſin 20. V. Dannhavv. l. c. p. 20. &c.

QVÆSTIO XXVIII.

Num omnia ſint credenda, qvæ Dæmones per Obſeſſos proloqvuntur?

XLII. Raro Diabolus in Obſeſſis mutus eſt, ſed nunc vindictam Dei prædicit, nunc peccata hominum reprehendit, nunc vitia antehac commiſſa adſtantibus objicit, nunc alia ex ore Obſeſſorum proloqvitur. Sed ut non omnia vera ſunt; ita nec omnia credenda, qvæ a Satana proferuntur. Pia anima verbo Deo inſtructa bonæ conſcientiæ clypeo ſe munit, & conciones atq; cavillationes Satanæ flocci facit, haud ignara, qvod Deus ad verbi ſui prædicationem Diaboli miniſterio non utatur *Marc. I, 24.*

QVÆSTIO XXIX.

An obſeſſi in obſeſſione decedentes poſſint ſalvari?

XLIII. De piis & fidelibus nullum eſt dubium. De impiis ait Iſidorus lib. 3. de S. B. c. 5. *Qvidam, qvia non corriguntur, immundis Spiritibus ad vexandum traduntur, ut Dæmones arripiendi eos habeant poteſtatem, terroribusq́; eorum afflicti humilientur & pæniteant & ſalventur.* Confirmat illud exemplum inceſtuoſi *1. Cor. V, 5.* Qvando ergo impii peccata agnoſcunt & in Chriſtum vere credunt inq; vera fide usq; ad finem vitæ perſiſtunt, utiqve ſalvi fiunt, qvia obſeſſio corporalis eorum ſaluti non poteſt obeſſe: cum ſit caſtigatio corporalis, & ad ſalutem promovendam a Deo permittatur. In qvibus autem nulla reſipiſcentiæ ſigna conſpiciuntur, iſtos merito juxta verbi divini pronunciatum æternæ damnationi adjudicamus. Conf. Bald. Caſ. Conſc. l. 3. c. 3. caſ. 4. p. 618. b. itemq; Tyræus c. 28. p. 77.

Corollarii loco hic qværimus, an Saul & Nebucadnezar fuerint a Spiritibus malignis obſesſi?

XLIV. Tyræus c.29. p.89. teſtatur, *graviſſimorum autorum eſſe ſententiam, qvod Saul vere fuerit obſeſſus.* Et c.48. p.177. *Theodoretum, Gregorium, Abulenſem, Lyranum & Valleſium* adducit, ut Patronos hujus ſententiæ. His autoribus fretus *putat, in dubium non eſſe vocandum, Saulem vere a Dæmonio obſeſſum fuiſſe*, p.177. n.9. De Rege Nebucadnezare idem affirmat c.29. p.86. ita enim ſcribit: *Sententia B. Hieronymi eſt in Danielem, atq; Epiphanii in vita Danielis, Aſſyriorum Regem Nabuchodonoſor a Dæmonibus obſeſſum fuiſſe. Nec diſplicet ſententia, qvoniam non parva obſesſi hominis exhibuit indicia.* Hanc opinionem ex parte Saulis ſtabilire videtur, qvod dicitur *1. Sam. XVI, 14.* Spiritum Domini a Saule recesſiſſe, & Spiritum malum a Domino eum admodum perturbaſſe: Sicuti enim Spiritus bonus Regi adfuit; ita qvoq; Spiritus malignus ei adfuiſſe videtur, videlicet per inhabitationem. Deinde qvia *v.13.* legitur, Spiritum malum e Saule recesſiſſe. *Et deniq;* qvod *1. Sam. XVIII, 10.* commemoratur, eundem Spiritum irruiſſe in Regem. Ad obſesſionem Nebucadnezaris confirmandam afferri poteſt ejus belluina vita, qvod gramen, ut bos, comederit, & ſub cœlo, ut fera, vixerit. Sed Sopranes in comm. ad 1. Sam. p.43. hanc Tyræi ſententiam de Saule rejicit, ſcribens: *Abulenſis, Lyranus & alii clare affirmant, Saulem vere ab hoc die fuiſſe energumenum & arreptitium. Qvod omnino falſum puto. Vexatum enim tantum exiſtimo a malo dæmone; non qvi illum invaſerit & proprie obſederit; ſed qvi illi inſtiterit & adhæſerit, ut carnifex & Dei tortor, pœnas ab arroganti & ſuperbo Rege exigens contumacis animi. Præcipue autem illum vexaſſe, immiſſo morbo maniaco, qvem facile fuit dæmoni excitare, humoribus, unde ille ſolet exiſte-*

re,

re, perturbatis. Hac ratione poſſunt fortaſſe recentiores cum patribus conciliari, qui clare non aſſerunt, fuiſſe Saulem ab hac die a dæmone obſeſſum; ſed tantum vexatum. Hanc ſententiam roborat (1) *Medicorum conſilium*, qvi virum pſallendi peritum ad triſtitiam & inſaniam Regis mitigandam reqvirunt 1. *Sam. XVI, 16.* (2.) *Scripturæ ſilentium*, qvæ nuspiam dicit, qvod Spiritus malignus in Regem intraverit, ſed qvod tantummodo ſuper illum venerit, eumqve perturbaverit, qvæ omnia exterius efficere potuit. (3) *Retentum imperium:* Nam regia dignitate non motus eſt, cum eam usq; ad extremum vitæ halitum retinuerit, multaq; geſſit, qvæ obſeſſo minime conveniunt. Regem Nebucadnezarem non fuiſſe obſeſſum probari poteſt ex eo, qvia id ex verbis Danielis *cap. IV, 10.* colligi neqvit: veſci enim ut bos, & ſub dio jacere etiam inſanis competit, hinc Luther. in margine, Er wird vielleicht unſinnig / und mit böſen Geiſtern beſeſſen worden ſeyn. Accedit & illud, qvod *v. 31.* dicitur, Regem illum ad ſanam mentem rediiſſe. Priorem ſententiam ut probabiliorem laudat qvidem Dannhavv. l. c. p. 147. at nihil certi vult conſtituere, præprimis qvando de Saule diſceptatur, p. 148. Nos poſteriorem ut veriſimiliorem Scripturæ ſilentio, aliisqve circumſtantiis freti defendemus.

SECTIO POSTERIOR,

perpendens

Satanæ ex obſeſſis profligationem.

THEOREMATA.

I. Expulſio Satanæ eſt actio, qva Diabolus ex hominibus profligatur. Eſtq; vel ſpiritualis vel corporalis.

II. Spiritualis eſt, qvando Diabolus vera pœnitentia abigitur.

III. Corporalis eſt, qvando Diabolus ex corporibus humanis ejicitur. Eſt hæc vel divina vel humana.

 IV. Di-

IV. Divina eſt, qvam Deus ipſe perficit ſtrictiſſimo ſuo jure, quod in Dæmones habet.

V. Humana eſt, qvam homines præſtant. Eſtq; vel legitima vel illegitima.

VI. Legitima eſt, cum licitis mediis Satan propellitur, & diſpeſci poteſt in ordinariam & extraordinariam.

VII. Ordinaria eſt, qvæ fit ex fide ſimplici, per orationem & jejunium.

VIII. Extraordinaria eſt, qvæ fit ex fide mirifica, per orationem & imperium.

IX. Illegitima eſt, cum illicitis mediis Satan ejicitur, eſt vel magica vel Judaica vel Pontificia, de qvibus in explicationibus.

EXPLICATIO.

XLV. Penſiculavimus hactenus Satanicæ obſeſſionis conditionem; recte ergo ordine ad Satanæ ex obſeſſis propulſionem acceſſum facimus, qvæ paſſim in Nov. T. per græcum verbum ἐκβάλλειν exprimitur, qvod non ſimplicem ejectionem denotat, ſed coactam, qvæ cum imperio & hoſtilitate qvadam perficitur: qvia enim Satanas qvam ægerrime ſuas ſedes deſerit, ideoq; vis qvædam reqviritur in ejiciendis dæmonibus.

XLVI. Definitio poſita, qvæ generaliter Satanæ expulſionum deſcribit, conſtat *genere & diff. ſpecifica. Genus* eſt actio: Sicuti enim obſeſſio reſpectu Satanæ, ita etiam expulſio in actione conſiſtit, ut ipſum vocabulum ſatis innuere videtur. *Differentia* autem deſumitur ab *objecto & ſubjecto.* Expulſionis *objectum* eſt *Diabolus*, qvi obſeſſionem perficit, qvocirca etiam eſt expellendus. *Subjectum* ſunt *homines*, ex qvibus profligatur.

XLVII. Qvemadmodum autem ſupra obſeſſionem diſtinximus in ſpiritualem & corporalem; ſic hoc loco

ex-

expulſionem qvoq; dividimus; aſt non eo ſenſu, ac ſi expulſio corporalis corporalibus mediis fiat, ſed qvia corpora pro ſubjecto habet.

XLVIII. *Spiritualis* nihil eſt aliud, qvam vera & ſeria pœnitentia, per qvam cum peccatis Diabolum abigigimus. Ut Angeli ſancti adveniunt & lætantur homine pœnitentiam agente *Luc. XV, 10.* ita e contra Cacodæmones aufugiunt & triſtantur homine ad Deum ſe convertente.

XLIX. *Corporalis* qvid ſit ex data deſcriptione facile intelligi poteſt. Dividimus eam in *divinam & humanam.* *Ad divinam* referimus Chriſti in ejiciendis dæmonibus potentiam: qvam ſæpiſſime enim in ſtatu exinanitionis dæmonia ex obſeſſis profligavit, *partim ut declararet perſonæ ſuæ dignitatem*, qvod vid. ſit verus Meſſias, de qvo in V. T. erat prædictum, eum caput ſerpentis eſſe conculcaturum, *Gen. III, 15.* Sicut id ex eo qvidam Judæorum collegiſſe videntur; *Matt. XXI, 23.* *partim, ut demonſtraret officii ſui utilitatem*, ſe ideo in mundum veniſſe, ut opera diaboli deſtrueret *1. Joh. III, 8.* *Ad humanam* reducimus omnem expulſionis modum, qvem homines in ejiciendis dæmonibus adhibent, ſive is laudem, ſive vituperium mereatur, ideoq; humanam iterum ſubvidimus in *legitimam & illegitimam.*

L. *Legitima* nobis eſt, qvæ fit *mediis licitis*, & in verbo Dei fundatis; qvia autem Scriptura de duabus rationibus agit, qvibus in expellendis dæmonibus homines Dei ſunt uſi, idcirco legitimam expulſionem diſpeſcimus in *ordinariam & extraordinariam.* Ad *ordinariam* reqviritur (1.) *Fidei ſimplicitas:* cum enim impoſſibile ſit ſine fide DEO placere *Hebr. XII, 6.* qvapropter nihil a Deo impetrare valemus, niſi firma fide imbuti ſimus. Et ſicuti ſine fide in qvovis negotio nihil qvicqvam obtinemus *Jacob. I, 7.* ita

 etiam

etiam ſine fide expulſionem Satanæ minime perficere poſſumus. (2.) *Orationis ſedulitas*, qvæ non ad ſanctos cum Pontificiis, ſed ad Deum eſt dirigenda. Qvod autem oratio ſit efficax medium expellendi dæmones in qvæſtionibus confirmabimus. (3.) *Vitæ ſobrietas*. Nam Chriſtus orationi adjungit jejunium, *Matt. XVII, 21. Qvidam ſtatuunt*, inqvit Gerhardus in Iſagog. p. 613. *eſſe in verbis Chriſti Hebraiſmum ac figuram ἓν διὰ δύο, ut intelligatur oratio ardens ac ſeria. Qvidam intelligunt de pœnitentia, cujus ſignum externum olim fuit jejunium. Sed nihil obſtat, qvominus in propria ſignificatione hic accipiamus. Ut enim Diabolus crapula & libidinibus delectatur; ita jejunium cum piis precibus conjunctum ipſi vehementer eſt inviſum, cum carnis mortificationi & Spiritus ad preces ardentiores præparationi inſerviat, unde in primitiva Eccleſia uſitatum fuit, certos jejuniorum dies introducere, in illis conventus publicos inſtituere, dæmonaicos in eos introducere, conjunctis precibus pro avertenda ipſorum plaga Deum invocare, Pſalmos & hymnos canere, quorum mediorum efficaciam eventus ipſe comprobavit*; Athanaſ. in Synopſi V. T. Chryſoſt. hom. 3. de incompr. Dei nat. hom. 58. Matth. lib. 22. C. D. c. 8.

LI. Ad *extraordinariam* expulſionem reqvirebatur 1. *Fides mirifica*, qva Apoſtoli, pauciq; alii in primitiva Eccleſia inſtructi fuerunt. 2. *Oratio ſedula*: nam qvia poteſtas ejiciendi dæmones non erat Apoſtolorum propria, ideoq; & illis oratio fuit neceſſaria. 3. *Imperatio Apoſtolica*: Diabolis enim in nomine Chriſti præcipiebant, ut exirent *Act. XVI, 18.* Verum hæc extraordinaria poteſtas poſt conſtitutam Eccleſiam Chriſtianam ceſſavit. Lutherus in colloq. menſ. 101. edit. Lipſ. ita hac de re loqvitur: *Nos hodie nec poſſumus nec debemus Diabolos ejicere certis ceremoniis & verbis, ſicut olim Prophetæ, Chriſtus & Apoſtoli fecerunt,*

ſed

ſed noſtrum eſt orare in Chriſti nomine, Eccleſiam ad ſerias preces ſedulo exhortari: ut Deus & Pater Domini noſtri JEſu Chriſti miſereatur Obſeſſi, eumq; ab hoc horribili malo liberet. Qvod ſi preces proficiſcuntur ex firma fide in promiſſionem Chriſti recumbente, tum ſatis validæ & efficaces ſunt, ut cogatur Dæmon ex obſeſſo diſcedere, ſicut aliqvot exemplis comprobatum extat. Alia ratione non poſſumus Dæmones expellere. Si qvis vero immediate a Deo vocatus & fide miraculoſa præditus eſſet, is poſſet Diabolos ex corporaliter obſeſſis ejicere, ſicut olim fecerunt Prophetæ & Apoſtoli &c.

LII. *Illegitimam* poteſtatem ejiciendi Dæmones vocamus eam, qvæ mediis illicitis & in verbo Dei haud fundatis conſtat, qvalis eſt veneficorum, Judæorum & Pontificiorum.

LIII. *Magica expulſio* eſt, qva Magi Dæmones per ſuas incantationes & præſtigias expellunt, eſtq; potius egreſſio, qvam expulſio dicenda, qvia Satanas ad imperium & voluntatem ſuorum ſponte cedit. Hanc tempore Chriſti in Judæa uſitatam fuiſſe exinde apparet, qvia Phariſæi & Scribæ dicunt, Chriſtum per Beelzebub dæmonia ejicere, *Matt.XII,24. Luc.XI,15.* Imprimis autem celebris eſt Apollonius Thyanæus, de qvo Philoſtratus Lemnius in Apollonii vita lib. 4.c.6. p.235. Is multos ſibi diſcipulos conſcivit, de qvibus Euſebius in libris contra Philoſtratum. *Leo Africanus ſcribit, qvosdam Magos repertos fuiſſe, qvi poſt ductos aliqvot circulos & characteres in fronte Dæmoniaci, interrogatumq; Dæmonem, eundem ab hominibus exegerunt.* Vide Tyr.c.34. p.108. itemq; Bald. Caſ. Conſc. caſ. 8. lib.2. c.3. p.653. Sed qvia Magi in hoc artificio ope Dæmonis utuntur cane pejus & angue hanc artem odiſſe Chriſtianis convenit. Recte Tyræus cap.35. p.111. *Qvodcunq; hic propoſitum ſit bonum, qvodcunq; malum caveri poſſit, per-*

mitti non debet, ut opera dæmonum in dæmonibus pellendis quis utatur.

LIV. De Judaica expulſione ita loqvitur Joſephus lib. 8. antiq. c. 2. *Præſtitit autem Deus etiam Salomoni, ut contra Dæmones artem ad utilitatem hominum & eorum curas, ediſceret, & incantationes inſtituit, qvibus adſtricti Dæmones, ne denuo redeant, effugantur. Et hæc cura hactenus apud nos multum prævalere dignoſcitur. Vidi enim qvendam Eleazarum de gente noſtra, præſente Veſpaſiano & ejus filius & tribunis aliisq; ſimul exercitu, curantem eos, qvi a Dæmonibus vexabantur. Modus autem Medicinæ fuit hujusmodi, intulit naribus ejus, qvi a Dæmonio vexabatur, annulum habentem ſub ſignaculo radicem a Salomone monſtratam, deinde per nares odorantis Dæmonium abſtraxit, & repente cecidit homo. Poſtea id adjuravit, ne amplius rediret, Salomonis interim mentionem faciens, & incantationes ab eo inventas recitans. Volens autem ſatisfacere ac probare præſentibus Eleazarus, hanc ſe habere virtutem ponebat ante eos aut calicem, aut pelvim aqva plenam; & dæmoni imperabat, ut ab homine egreſſus; ea everteret, & videntibus præberet indicium, qvod hominem reliqviſſet: qvo facto ſapientia Salomonis cunctis innotuit.* Hactenus Joſephus. Radix illa Baaras dicta fuit, qvam Joſephus deſcribit lib. 7. c. 52. de bello Jud. itemq; Wierus lib. 4. c. 18. p. 444. Sed hanc dæmones eliminandi rationem, qvamvis Tyræus c. 34. p. 109. divinam dicat: nos tamen eam ſuperſtitioſam rejicimus. Aut enim *divina* fuit aut *naturalis*, aut *diabolica*. Non *divina*, qvia annulo & radice peracta eſt. Non *naturalis*, qvia *corporea nihil ad profligandos dæmones, nihil ad res, qvæ naturæ vires ſuperant, facit*, ipſo Tyræo fatente & loqvente c. 43. p. 145. E. *Diabolica* fuerit neceſſum eſt. Qvod autem a Salomone non fuerit inventa, patet ex Scripturæ ſilentio, qvæ hanc

ar-

artem inter dona ejus non recenſet, *1. Reg. IV, 29. 30.* Hinc *Pineda in Salomone prævio lib 3. c. 29. & Delrio lib. 6. c. 2. q. 3. ſ. 2.* ſcribunt eam Salomoni eſſe affictam, Conf. *Wierus* l. c. c. 443. & *Bald.* Caſ. Conſc. l. 3. c. caſ. 8. p. 636. Ad eandem rem adhibuerunt etiam Judæi *nomen tetragrammaton: Cui enim illud ſcire, aut fari licuiſſet, qvemlibet eam facultatem adverſus Dæmonia aſſecutum eſſe teſtatur Epiphanius agens contra Ebionæos cap. 30. & Tyr. c. 34. p. 107.* Sed de illo ita Sixtus Senenſis in Biblioth. ſanctæ lib. 2. ad nomen Eſdras. *Qvicqvid prodigiorum ſit arte Kabballiſtica cum ligantur Dæmones occulta vi nominum divinorum, Necromanticum eſſe & magicum, vel ipſa agnovit inqviſitio Romana, qvæ omnes libros ad Kabbalam pertinentes damnavit.*

LV. Pontificiam qvod concernit, non uno modo ea perficitur; licet enim plerumq; per Exorciſmum dæmonia ejiciant, Tyræus tamen c. 41. qvinqve diverſorum modorum meminit, qvibus apud Pontificios dæmonia ex hominum corporibus ejiciuntur (1.) eſt, *per Nominis Domini noſtri Jeſu Chriſti invocationem.* Hac ratione uſi ſunt Apoſtoli & alii ſancti in primitiva Eccleſia, *Luc. X, 17. Marc. XVI, 17. Act. XVI, 18.* ſed non ſufficiebat nuda nominis pronunciatio: verum etiam firma fiducia in Chriſtum reqvirebatur, uti apparet ex *Matt. XVII, 20.* Nudum nomen dæmonibus non eſt moleſtum aut grave, qvia illud aliqvoties ex obſeſſis protulerunt, *Matt. VIII, 29. Marc. I, 14.* Confer hiſtoriam *Act. XIX, 14. 15. 16.* deſcriptam. Qvanqvam autem Tyræus hanc ejiciendi rationem inter eas numeret, qvas Eccleſia Pontificia obſervet, nunqvam tamen eam ita adhibent, ut Sancti Dei homines; ſed multis ſuperſtitionibus exorciſticis permiſcent, ut ex theſauro Exorciſmorum conſtat. (2.) *per uſum reliqviarum.* Hunc modum magni faciunt Pontificii: proteſtatione enim peracta aliqvas

qvas Sanctorum reliqvias huic uſui conceſſas, a collo in pectore dæmoniacorum pendere faciunt. Vid. Theſ. Exorciſmorum p.47. Tyræus eum ſtabilire conatur *primo, Chryſoſtomi teſtimonio c.41. p. 131.* Sed ex ejus verbis id neutiqvam ſeqvitur, cum reſpectum ad hiſtorias ſacras habeat. *Deinde multis Exemplis tam ſacris, qvam profanis,* p. 1398. &c. Aſt Apoſtolorum veſtibus id imputari neqvit, ſed fides ægrotorum, qvia ipſe Chriſtus ſuis veſtimentis talem honorem denegat, *Marc.V 34.* Idem ſentiendum de Apoſtolorum aliorumqve Sanctorum reliqviis, ſi verum eſt, qvod de iis autores referunt. Recentiora autem exempla ut fictitia rejicimus, qvia hæc virtus jamdudum expiravit, & a ſuſpectis autoribus ſunt conſignata. *Deniqve effectis reliqviarum aliis.* At licet per qvasdam Sanctorum reliqvias potentiſſimus Deus ediderit miracula, e.g. per oſſa Eliſæi, *2 Reg. XII. 21.* exinde tamen non ſeqvitur, omnes fuiſſe mirificas. Papiſtarum enim exempla mera ſunt nugamenta & minime acceptanda. Qvam vehementer autem Satanas Sanctorum reliqvias formidet, perſpici poteſt ex Epiſt. Jud.9. Et *Matt.IV 5.* Eum ſe timere talia ſæpe fingere, confitetur *Th.exorciſ.p.302.* (3.) *eſt, per ſanctæ crucis impresſionem.* Signum crucis legitime uſurpatum nos qvidem non improbamus: ſed per ſeeo dæmones poſſe expelli negamus, qvia Satanas nudum crucis ſignum non veretur, uti experientia teſtatur. V.Danh. l.c. p. 216. Effectus ſi legitime conſecutus eſt, non cruci, ſed Chriſto crucifixo in acceptis eſt referendus. *4. per uſum rerum conſecratarum.* Aqva enim ſal, herbæ, imagines ceræ, qvas ab effigie ceræ impreſſa, agnum Dei vocant, aliæq; res ab Exorciſtis certis precationum formulis conſecrantur & benedicuntur, ut iis contra Dæmonum infeſtationes & moleſtias utantur. *Th.ex p.20.219.* Sed de hac conſecratio-

ne

ne non modo Scriptura Sacra tacet; verum etiam contra legitimum creaturarum uſum adhibetur, ideoq; nos eam merito ut ſuperſtitioſam repudiamus. Ad Tyræi fulcimenta deſtruenda, in qvibus occupatur c. 45. p. 154. notetur *initio*, res ſenſibiles & naturales Dæmones pellere non poſſe. *Deinde*, qvod fideles illicita à Deo non poſſint precibus impetrare, Matth. 20. v. 23. *Porro*, qvod papiſtica benedictio à Dei benedictione toto cœlo diſtet. *Præterea* qvod maledictio aqvæ in V.T. pro ſe mandatum Dei habeat Num. 5. 18. *Deniq;* magnam eſſe differentiam inter conſecrationem primitivæ Eccleſiæ & benedictionem Eccleſiæ Romanæ. Exemplo autem ab eo adducta vel ſunt heterogenea, vel falſitate inſigni laborant.

LVI. 5. *Eſt dæmonum per exorciſmos adjuratio; itaq; & juxta Tyræum p. 164. attendenda ſunt res & verba. Verba diriguntur 1 ad Deum per orationem & ſacrificium Miſſæ, ut exorciſtæ adeſſe atq; hominem miſerum a Dæmonum poteſtate eripere velit. 2. Ad Sanctos per Litaniam, ut pro Energumeno orent dæmonesq; flagellent vid. Exorc. theſaurus p. 71. 3 Ad obſidentes dæmones per adjurationem, in qva durioribus verbis increpantur. Imperatur iisdem qvandoq; ut ſe prodant, nomen dicant, prodant ſocios; explicent cauſas, cur homines ingreſſi: ex hominibus diſcedant; infernum petant; diſceſſum ſuum aliqvando ſigno declarent. Res ſimiliter in Exorciſmo variæ ſunt, atq; multiplices. Qvædam ſacra ſunt; qvædam ſigna ſacrarum. Sacra ſunt ſanctiſſimum Chriſti corpus, qvod ſub viſibilibus ſpeciebus offertur: Sanctorum reliqviæ, qvæ aliqvando adhibentur: Aqva benedicta; qva obſeſſi aſperguntur. Signa rerum ſacrarum ſunt, Crux maxime, qvæ nunc fronti, nunc pectori, nunc aliis obſeſſorum membris imprimitur. His accedit locus, ubi Exorciſmus peragitur: qvi plerumq; templum eſt: veſtes item ſacræ, qvibus Exorciſta induitur: Stola, qvæ aliqvando obſeſſis imponitur: impoſitio manuum Sacerdotum; cerei ardentes, qvæ interdum adhibentur flagella: atq; digitorum Exorciſtæ in os obſeſſi immiſſio.*

Sed hic exorciſmus non modo non in Scriptura fundatur; verum etiam Scripturæ contrariatur. Chriſtus dicit Matth.17. v.21. Hoc genus non ejicitur, niſi per orationem & jejunium. Pontificii autem ſcribunt: Hoc genus ejicitur non ſolum per orationem & jejunium, ſed etiam per alia media. Credendum igitur magis eſt ſoli Chriſto veraci, qvam Pontificiorum turbæ fallaci: Durch dieſes kräfftige und unwiedertreibliche Niſi, wird der gantze Gauckelſack der Päbſtiſchen Abergläubigen Mittel durchlöchert und verworffen/ ait Danh. p.256. Præterea hic exorciſmus ſapit. 1. *Idololatriam*, qvia ſancti hic invocantur & idololatricum ſacrificium Miſſa inſtituitur 2. *Temeritatem & audaciam*, qvia exorciſtæ præter Dei mandatum inſultant Satanæ, & poteſtatem miracula faciendi ſibi vendicant. 3. *Curioſitatem & imprudentiam*, qvia ex mendacii patre verum cognoſcere allaborant. 4. *Superſtitioſam fiduciam:* Putant enim, dæmones poſſe expelli per Sanctorum reliqvias; aqvam benedictam, crucem, veſtes ſacras &c. Deinde etiam Sacramento Evchariſtiæ ſuperſtitioſe abutuntur præter ordinem & finem a Chriſto inſtitutum. *Impietatem & malitiam*, qvia homines miſeros flagellis cædunt, cum tamen afflictio non ſit addenda afflicto, Syr. 4. v.3. *Nec obſtat Chriſti factum*, Marc.7.v.33. *Tyr.p.173.* iſte enim ægrotus non fuit dæmoniacus. 1. Chriſti actiones præter mandatum non ſunt temere imitandæ. *Nihil qvoq; impedit, qvod multi in Papatu per hunc exorciſmum a dæmonibus ſint liberati:* nam exempla allegata ſuſpicione non carent. 2. Exorciſtæ poſſunt habere pactum cum Diabolo; ſicut id agnoſcit *Delrio in anacephalæoſi disq. mag. ad l.6. monito 10.* 3. Lubens & colludens interdum Diabolus cedit, ut ſuperſtitioſi in ſuperſtitione creſcant. *Satan ſimulat ſe captum, ut te capiat; ſe vinctum, ut te vincat, ſe tuo imperio ſubditum, ut te ſibi ſubdat, ait Henricus de Haſſia apud* Delrionem l.2. diſq. q.30. ſ.2.4. non ſeqvitur: Hoc modo ſe expelli patitur Satan, E. hic modus eſt legiti-

giti-

gitimus: Sic enim & magicus expellendi modus non eſſet rejiciendus, qvem tamen omnes Papicolæ improbant.

QVÆSTIONES.

QVÆSTIO I.

An detur aliqva poteſtas, per qvam Diaboli ex hominum corporibus poſſint exturbari?

LVII. Utiqve. Id enim probant 1. *Sripturæ dicta*, in qvibus vel mentio fit ejectionis, ut Matt.24. Marc.8.29. vel poteſtas expellendi datur, ut Luc.9.1. Marc.16,17. 2 *Qvam plurima exempla*. Chriſtus aliqvoties dæmones ejecit, Marc.5,27. c.6.8. c. 16.9. Luc.11,14. Diſcipuli ejus idem fecere ante & poſt aſcenſionem Chriſti ad cœlos, Luc.10,17. Act.5,16. Paulus non duntaxat Spiritum Pythonem ex ancilla Philippenſi ejecit, Act. 16, 14. ſed ſudariis ſuis qvoq; dæmones ex obſeſſis profligavit, Act.19.v.12. 3. *Patrum teſtimonia*. Juſtinus de veritate relig. Chriſt. *Ejus*, ſcribit, *nominis* (*JESU*) *potentiam dæmones tremunt & reformidant & hodie qvoq; illi per nomen JEſu Chriſti crucifixi ſub Pontio Pilato, qvi in Judæa procuratorē egit, adjurati nobis parent*. Tertull. ad Scapulam c.2. *Dæmones non tantum reſpicimus; verum etiam revincimus, & qvotidie traducimus, & de hominibus expellimus, ſicut plurimis notum eſt*, Lactantius l. 4. Inſt. c.27. *Sicut Chriſtus, cum inter homines ageret univerſos Dæmones verbo fugavit: ita nunc ſectatores ejus in nomine Magiſtri ſui, & ſigno paſſionis ejus eos ab hominibus excludunt*. Conf. Juſtinus in Dial. cum Tryph. Tertull. de coron. milit. & in apol. c.32. Cyprianus ad Demetr. Lact. lib.2. inſt. c. 16. Tyræus p.3. diſp. de Dæm. c.33. p.104.

QVÆSTIO II.

An extraordinaria ejiciendi Dæmones ratio adhuc hodie in Eccleſia vigeat?

LVIII. Neutiqvam. Nam illud patet 1. *ex ſpeciali hujus privilegii collatione*, qvibꝰ enim Chriſtus præcepit, ut Evangelium per totum terrarum orbem prædicarent, iis duntaxat hoc

privilegium conceſſit, Marc.16,15.17. Id autem ſolis Apoſtolis & paucis aliis in primitiva Eccleſia mandavit. 2. *Ex ſufficienti Evangelii confirmatione.* Hanc ob cauſã ſuos diſcipulos ſignis & miraculis armavit Chriſtꝰ, ut veritatem Evangelii demonſtrare & confirmare inter credulos & obſtinatos populos poſſent. Conſecuto autem fine, media illa non ampliꝰ reqviruntur. 3. *Ex aliorum ſignorum ceſſatione:* qvis enim hodie loqvitur novis lingvis, ut Apoſtoli? qvis venena illæſus arte non præmunitus bibit? qvis impoſitione manuum ægrotos ſanat? *Ex perſpicua Chriſti adhortatione:* nam Matth.24. monet, ne ſignis attendamus.

LIX. Notandum hoc eſt 1. *Contra Tyræum*, qvi poteſtatem hanc extraordinariam nondum vult extinctam c.33.n.8.& 10. p.106. *Noſtris qvoq; temporibus*, ſcribit, *in Chriſti apud Catholicos Eccleſia, hæc poteſtas eſt; & eadem illa qvæ a Chriſto ſuis primum collata fuit diſcipulis & ſeqventibus ſeculis perduravit. Qvod qvamvis qvidam ſine ratione negent, probari tamen haud obſcure inde poteſt; qvod eadem eſt apud Catholicos, qvæ in Apoſtolis fuit & majoribus noſtris orthodoxa fides: qvod idem Catholicis, qvod olim illis fuit propoſitum, deniq; qvod non alio fere modo, qvam olim ad Dæmones expellendos adhibeantur machina & tormenta.* Sed Pontificii non habent 1. orthodoxam fidem, qvia in meritis bonorum operum ſalutem qværunt, contra Rom.3.18 &c.2. Qvorum Exorciſmus primitivæ Eccleſiæ exorciſmo non reſpondet, ſicut Tyræus ipſe indigitat c. 46. p.163. ubi ſcribit: *Porro non una ſemper eademq; hujus rationis dæmonia ejiciendi* (ſc. per exorciſmum) *fuit forma. Olim fere paucioribus rebus videtur conſtitiſſe, nunc qvandoq; plura adhibentur, qvod non tam facili modo qvam olim a dæmoniis corpora videantur liberari.* 3. Ipſe Jeſuita Maldonatus Chriſti promiſſionem Marc.16.17. ad priora Eccleſiæ tempora reſtringit in comm. ad Marc.16.p.807. 2. *Contra qvosdam Lutheranos papizantes imperioſe per flagella aliaq; illegitima media Satanæ*

exitum

exitum imperantes. Horũ arte ad expellendum Satanam non eſſe utendum, docet Balduinus in caſ.conſ.l.3.l.c.3.c.10.p.640.

QVÆST. III.

Qvo pacto Dæmones hodie ſint expellendi?

LX. Fideli & pia precatione: Id enim Deus præcipit, Pſ.50. v.15. id præſens Eccleſiæ ſtatus reqvirit, cujus arma ſunt preces & lacrymæ. Dæmones autem per orationem expelli poſſe, conſtat *1. Ex Chriſti aſſertione*, Matt.17.21. Marc.9.29. *2. Ex precum operatione.* Jo.16.23. Jac.5.16. *3. Ex hiſtorica relatione.* Cananæa precibus impetravit liberationem filiæ a dæmonio, Marc.7.v.29. Sic parens obſeſſi pueri precibus a Chriſto contendit, ut filium e poteſtate Satanæ eripiat, & voti damnatur Mat.17.v.15. Hic expellendi modus etiam in antiqva Eccleſia obſervata fuit. *A nobis*, inqvit Minutius Felix in Octavio, *tormentis verborum & orationis incendiis exiguntur.* Cyprianus ſcribit ad Demetr. *Dæmones exire coguntur ſpiritualibus flagris & orationis flagellis.* Origen. in c.17. Matt. *Si qvando nos oportet obſeſſis opitulari, non loqvamur cum Spiritu vel adjurando vel imperando, qvaſi nos audiat, ſed tantum precibꝰ vel jejuniis incumbendo perſeveremus.* Sozom. lib.6.c.28. de qvodam viro in Ægypto ſcribit, *qvod precibus ſolum morbos & dæmones expulerit.* Idem Lutherus non modo ſvaſit in colloq. fol.204. edit. Isleb. ſed opere implevit, vid. Bald. caſ. conſ. l.3.c.3.caſ.11.p.*646.* Orandum autem eſt, ut brevi me expediam. *1. Ardenter & unanimiter*, qvod fiet, ſi tota Eccleſia devotas preces junget juxta monitum Jacobi c.5,14. & promiſſum Chriſti, Mat.18,19. *2. Freqventer & fideliter:* nam fides eſt anima orationis, freqvensq; repetitio gratiam ei apud Deum conciliat. *3. Inſtanter & conditionaliter:* qvia enim expulſio Satanæ eſt corporale beneficium, ideoqve cum conditione petendum eſt, ſed non ſine perſeverentia. Qvalis proceſſus cum Obſeſſis ſit inſtituendꝰ ex Wieri lib.4.c.21. & ſubſeq. oſtendit Bald. l.c.p.643.

QVÆST. IV.

Quare Deus non ſtatim exaudiat preces & dæmones ex obſeſſis ejiciat?

LXI. Certa qvidem hujus dilationis cauſa in certis caſibus dari neqvit; attamen dici poteſt, qvod Deus plerumq; differat ſuum auxilium. 1 *Ut declaret ſuam erga peccatores iracundiam*: niſi ergo per veram pœnitentiam tollantur peccata, hoc malum tolli neqvit. 2. *Ut probet noſtram in orando conſtantiam*, ſicut id perſpici poteſt ex muliere Cananæa, Matth. 15, 21. 3. *Ut exploret noſtram in dolendo patientiam*. 4. *Ut avertat ſecuram in peccando malitiam* 1 Pet. 4, 1. Prorogationis hujus cauſa adſignari etiam poteſt *tum noſtra in petendo incredulitati*, Matth. 17. 20. *tum divinæ in decernendo voluntati*: qvemadmodum enim obſeſſionis cauſa occulta eſſe poteſt; ita dilationis cauſa ſæpe numero eſt occulta, licet non ſit injuſta. Inſtantes idcirco precibus cum patientia liberationem expectemus. Certo Deus non exaudiet, ſi non ad voluntatẽ, attamen ad utilitatem. Conf. Tyr. c. 46. p. 173. Bald. l. c. p. 648.

QVÆSTIO V.

An corporalibus mediis ex humanis corporibus dæmones pelli poſſint?

LXII. Qvanqvam eorum domicilium medicamentorum virtutibus poſſit labefactari, ut vires ſuas pro lubitu exercere neqveant, detractis & mitigatis corporis humani humoribꝰ; nullo tamen modo per corporalia media expelli poſſunt. *Sunt enim creaturæ ſpirituales, in qvos res ſenſiles non agunt*, ut loqvitur Tyræus c. 48 p. 176. *Spiritus ſunt dæmones*, ait Wierus 4. l. c. 16. de præſt. dæm. p. 437. *qvi ut nullis alliciantur plantis vel terrena ſubſtantia, ita nec fugantur: etiamſi plerumq́ʒ apud ſuos cultores, ſe aliqvorum potentia invitari, allici, trahi, cogi, vel etiam abigi, ut impia credulitate eos ſibi magis obſtringant, fraudulenter ſimulent.* Nec impedit exemplum Saulis, 1. Sam. 16, 23. nos enim 1 ejus obſeſſionem in dubium vocamus.

mus. 2. David tantummodo dulci cytharæ ſono inſaniam ac furorem ejus mitigavit, ut annotat Brentius in h.l. p.581. Non obſtat etiam liber Tobiæ c. 6, 9. eſt enim liber apocryphus, qvi ἀσύμφωνα continet, cum capite 8,3. dicatur, non fumum, ſed Angelum profligaſſe dæmonem. Neq; deniq; obſtat radix Baaras, qva Judæi uſi fuere: mera namqve incantatio fuit. Errant ergo Papicolæ, qvi certis odoribus, ſaporibus &c. dæmonem expellere tentant, ut ex theſauro Exorciſmorum hinc & inde conſtat.

QVÆSTIO VI.

Num hæretici poſſint expellere dæmones?

LXIII. Utiq;, qvia pactum ipſis cum Diabolo poteſt intercedere, ut lubens ex corporibus emigret. Deinde etiam id præſtant venefici, ipſo fatente Tyræo c.19. p.108. qvidni E. etiam hæretici? Tyræo autem illud neganti c. 40. p.127. opponimus Maldonatũ, qvi id ipſum ex c.7. Matthæi evincit, in comm. ſuper Matth. c.7.

QVÆSTIO VII.

Qvare Diaboli ex hominum corporibus ægerrime diſcedant?

LXIV. Qvod dæmones ex hominibus inviti exeant ex græco verbo ἐκβάλλειν colligi poteſt, qvod ſæpe in N.T. occurrit, itemqve ex locis Marc.5.26. Matt.8,29. Ægerrime enim ſedes ſuas relinqvunt, qvia nihil magis in votis habent, qvam ut homini noceant & moleſtiam exhibeant. Plura de hac qvæſtione habet Tyræus c.49. & 10. p.181.

QVÆSTIO VIII.

An ex certis ſignis poſſit animadverti, dæmones ex corporibus diſceſſiſſe?

LXV. Tyræus c.52. multa enumerat ſigna, qvæ partim ab Exorciſtis extorqventur, partim ultro a dæmonibus eduntur. Sed qvia iſta ſigna non ſunt perpetua, atq; ex parte ſuperſtitioſa, ideoqve merito a nobis repudiantur. Diſceſſum autem Diaboli qvodammodo intelligere poſſumus. *1. ex tormentorum fine*, qvando longo temporis intervallo interjecto conſvetos cruciatus non ſuſtinent. *2. Ex obſeſſorum facie*, naturalem enim formam

non-

nonnunqvam recuperant & pallorem exuunt. Solent etiam frontem exporrigere & lætioris animi eſſe. Aſt magna hic reqviritur cautio, ne judicium præcipitemus. Satius eſt preces prorogare, qvam ante tempus abrogare.

Ad ſupplendam paginam duo adhuc breviter excutiemus : An homini Chriſtiano licitum ſit auxilium contra obſeſsionem apud Medicos, & Pontificios Exorciſtas qværere?

LXVI. Diximus ſupra, qvod res corporalis nihil ad exterminandos Diabolos faciat, ideoq; ex eo colligi poteſt, fruſtra auxilium apud Medicos in obſeſſione qværi. Sed qvoniam ſæpiſsime fit, *ut Dæmones eos freqventius invadant, in qvibus atræbilis major copia, qvia ſuccus ille cumprimis illi videtur idoneus ut homines in furorem & inſaniam vertantur, unde illis potiſſimum inſidiantur, & morbos inferunt melancholicos*, ait Gerh. in l. c. p. 611. *Humori melancholico, uti materiæ ſuis ludibriis conſentaneæ, Diabolus ſe inſinuat libentisſime*, ſcribit Wier. l. 3. c. 19. p. 360. de dæm. præſt. Licet igitur Medicorum opera ad expellendos Dæmones uti neqveamus tamen eſt adhibenda, *ut ſuccos malignos commodis medicamentis expurgent*. A poſteri nos hortatur 1. *Scripturæ autoritas*, qvæ communem cum Pſeudoprophetis interdicit Matth. 7, 15. 2. Joh. v. 10. 2. Corinth. 6, 15. 2. *Suſpicionis gravitas*, qvia hac ratione ſuſpectum reddimus noſtram fidem, ac ſi colluderemus cum Pontificiis, 3. *Exorciſmi vanitas*: eſt enim res ſuperſtitioſa & phantaſtica.

Chriſto ſummo noſtro Doctori ſit gloria & gratia.